

MAGYAR HÍRADÓ

HUNGARIA
Extern

T. Dunaposta

BUDAPEST
Postafiók 151.

Igazgató és felelőszerkesztő:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLO NYOMDA R.-T.**
Törvényeségi bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyárfás Elemér**

Chamberlain beszélt az angol alsóházban

Beszámolt a legfelsőbb haditanács határozatairól. Bejelentette, hogy a semlegeseket vissza akarják tartani a Németországgal való gazdasági összeköttetésektől. — A Balkán békéjét nem akarják zavarni

Londonból jelentik: (Rádió Bucuresti.) Az angol alsóház kedden délután tartotta húsvét utáni első ülését, melynek során Chamberlain is felszólalt. Beszédében a többi között megállapította, hogy a legfelső haditanács ülésén megvitatták a legutóbbi ülés óta bekövetkezett hadászati helyzetváltozásokat és több fontos határozatot fogadtak el a szövetségesek további magatartása tekintetében. Ezután felolvasta a francia-angol nyilatkozatot, amelyből különösen kiemelt két pontot. Nevezetesen: 1. azt, hogy bármilyen békeajánlatot, bárhonnán eredne is az, még csak meg sem vizsgálják, míg Anglia és Franciaország nem kapott biztosítékot az igazi békére és arra, hogy saját, valamint az európai szabad népek biztonsága garantálva van. 2. Nyomatékosan megállapították, hogy a békekötés után minden téren és a szükséges ideig fenntartják az angol-francia cselekvési közösséget, bár más nemzeteket is szívesen látnak Európa újjáépítésének munkájában.

A továbbiakban Chamberlain elmondta, hogy a haditanács ülésén szóba került az a körülmény, hogy — szerintük — Németország a saját maga felfogását rá akarja kényszeríteni a semleges államokra és súlyos következményekkel fenyegeti őket arra az esetre, ha nem tesznek eleget Németország kívánságainak. A szövetségeseknek és semlegeseknek — ugymond — elsősorban ezzel a kérdéssel kell foglalkozniuk.

Chamberlain ezután azt állította, hogy a szövetségesek magatartását a semlegesek jogainak szigorú tiszteletben tartása irányítja, míg Németország semleges javakat pusztít el céljai érdekében. Németország — hangoztatta Chamberlain — megfenyegette a semlegeseket, hogy visszatartsa őket attól, hogy hajbajutott szomszédjukat megsegítsék, vagy megvédjék saját érdekeiket.

Azt akarjuk, — folytatta beszámolóját Chamberlain, — hogy ezt a háborút a legkevesebb pusztulással és saját anyagi és kulturális civilizációnk legkisebb kárvallásával végezzük be, amikor meg kell fosztanunk Németországot azoktól az eszközöktől, amelyekkel támadó politikáját folytatni tudja. Ezért el vagyunk szánva, hogy minden erővel és a végsőkig folytatjuk a gazdasági háborút. Ebbe beletartozik, hogy csak akkor szállítunk Németország szomszédainak, ha azok nem szállítanak Németországnak. Minden segítség, amelyet a semlegesek Németországnak nyújtanak, olyan sokra juttathatja őket, mint az eddigi áldozatokat.

Chamberlain ezután így folytatta:

— Az ellenséges propaganda azt állítja, hogy meg akarjuk zavarni a Balkán békéjét. Ez nem igaz és megvagyunk győződve arról, hogy Törökországgal kötött szerződésünk épen ellenkezőleg: hatékonyan hozzájárul Délkelet-Európa békéjének és biztonságának fenntartásához.

Chamberlain nem beszélt Csehszlovákiáról, mint szövetségesről

Londonból jelentik: (Rádió Bucuresti.) Londoni diplomáciai körökben Chamberlain beszédével

kapcsolatban megállapítják, hogy az angol miniszterelnök beszédében egyáltalában nem tett említést Csehszlovákiáról, mint szövetségesről. Ez azt mutatja, hogy a Benes-bizottságot Anglia nem tekinti szövetséges kormányának, a csehszlovák légiót pedig nem tekinti szövetséges hadseregnek, ellenében a Franciaországban alakult lengyel hadsereggel.

Jugoszláv ellenetés az angol követelésre. — Feltűnő tárgyalások Hitler vezérnél Schacht német birodalmi gazdasági miniszter részvételével

Belgrádból jelentik: Jól informált jugoszláv körökben Chamberlain keddi beszédével kapcsolatban kijelentik, hogy a Balkán az angol fenyegetésektől nem ijed meg és a Balkán-államok nem lesznek hajlandók öngyilkosságot elkövetni.

A balkáni államokban egyébként élénk feltűnést keltettek azok a tárgyalások, amelyek jelenleg este kezdődtek Berlinben Hitler vezér és kancellár elnökletével. A tanácskozáson résztvett Göring,

Az olasz minisztertanács a társulatokra, irodákra és nem katonakötelesekre is kiterjesztette a mozgósítási kötelezettségeket

Rómából jelentik: (Rádióközlés.) Az olasz kormány kedden délután minisztertanácsot tartott, és igen fontos határozatokat hozott. A többi között módosítják a nemzetvédelmi szervezkedésre vonatkozó törvényhozási intézkedéseket. Eszerint: mozgósítani lehet a magán- és a köztársulatokat, irodákat, a nem katonaköteles lakosságot, nőket és 13 éven felüli kiskorúakat. A törvényjavaslat kötelezi a háztulajdonosokat, hogy jelentsék be és bontsák le vaskerítéseiket és szolgáltatassák be azokat a testületügyi minisztérium által megállapított árakon. Ez a rendelkezés nem vonatkozik a művészi értékű vaskerítések beszolgáltatására, valamint a diplomáciai testületek ingatlanához tartozó vaskerítésekre. A továbbiakban a minisztertanács a polgári törvénykönyv egyszerűsítéséről hozott intézkedéseket.

A pénz és a háború vitája az olasz és az amerikai sajtóban

Rómából jelentik: (Bucuresti lapok Radorközlése.) A Stefani iroda közli a Giornale d'Italia cikkét, amelyben a Newyork Times cikkeivel foglalkozik. Az amerikai lap szerint Olaszország gyenge pénzügyi helyzete és kedvezőtlen hadászati viszonyai miatt nem avatkozhatik be a háborúba. Ez vajjon fenyegetést jelent Olaszország címére? — teszi fel a kérdést az olasz lap. — Hasonló ábrítás mindenesetre vakmerőség. A háborút nemcsak pénzzel, hanem annál inkább emberekkel, fegyverekkel és meggyőződéssel nyerik meg. A háború

Brauchitsch és Schacht is. Különösen Schacht jelenléte keltett nagy érdeklődést. Hasonlóképpen érdeklődéssel fogadták Belgrádban azt a hírt is, hogy a Budapestre utazó Csubrilovics jugoszláv földművelésügyi miniszterhez az utolsó pillanatban csatlakozott Konstantinovic tárcanélküli miniszter es, aki Cvetkovics miniszterelnök bizalmasa és jogi előkészítője volt a szerb-horvát megegyezésnek. A miniszterek utazása a két ország közötti jó viszony megerősítését jelenti és fokozza ennek a látogatásnak a jelentőségét az is, hogy a jövő héten Markovics Lázár jugoszláv igazságügyminiszter is Budapestre utazik.

Olasz bíráló az ostromzár-szigorító újabb tervekre. Anglia hajói az Adrián

Rómából jelentik: A szövetségesek ostromzár tervével kapcsolatban a Stefani olasz hírszolgálati iroda megállapítja, hogy a norvég vizeken át szállított svéd érc ellenőrzése és az Amerikából Szovjetországon keresztül szállított áruk befoglalása világos ellentétben áll a nemzetközi joggal. Franciaország és Anglia — mondja a Stefani, — adagolni akarja a semlegesek elsősorban a balkáni államok szükségleteit. A nyugati sajtó szerint a semlegesek amerikai vásárlásai jelenleg a rendesnél nagyobbak, minthogy a vásárolt árukat Németországnak adják el. A valóság azonban egészen más. Sok országnak azért kellett amerikai vásárlásait fokoznia, mert nem tudja áruszükségletét beszerezni angol és francia piacokon.

Londonból jelentik: Angol tengerészeti körökben semmi megjegyzést nem fűznek azokhoz a sajtóértesülésekhez, amelyek úgy tudják, hogy brit hajóegységek cirkálnak az adriai tengeren és fel akarják tartóztatni a jugoszláv és olasz kikötőkből kifutó német hajókat. Hangoztatják, hogy angol hajók jelenléte az Adriai tengeren nem rendkívüli eset.

nem egyszerű üzlet. Az európai dráma eddigi hét hónapja is bizonyíték erre. Egyébként Olaszország feltételezett sebezhetősége nem felel meg a valóságnak. Az olasz tengeralattjárók és repülőgépek félelmetes akadályt jelentenek az angol és francia flotta számára s háboru esetén az angol és francia partok ki lennének téve a legelérlelhetőbb és súlyosabb támadásoknak.

A lap végül rámutat arra, hogy ami a szárazföldi harcot illeti, a Newyork Times elfelejtette megállapítani, hogy a szövetségesek abban az esetben, ha meggondolatlan támadást kísérelnének meg az olasz alföld felé, alkalmuk lenne rá, hogy itt gyorsan összetörjék a csontjaikat. Erre a figyelmeztetésre szükség volt a tisztázás szempontjából, — írja a lap, — hogy elkerüljük a papíron végzett találgatások tévedéseit.

Nagy feltűnés Franciaországban az olasz minisztertanács határozata miatt

Párizsból jelentik: Az esti francia lapok feltűnő helyen hozzák azt a római hírt, mely szerint az olasz minisztertanács elhatározta az egész olasz nemzet háború esetére való polgári mozgósítását. A lapok hangoztatják a határozat nagy fontosságát.

(Tudósításunk folytatása a 2-ik oldalon)

Német repülőgépek keddi esti támadása Scapa Flow ellen

Légi harcok francia területen fölött. Angol repülő-támadás a Syll-szigetnél

— Tüdősítésünk folytatása az első oldalról —

Londonból jelentik (Radio Bucuresti): Hivatalosan jelentik, hogy német repülőgépek kedden este szürkületkor Scapa Flow ellen támadást intéztek. A légvédelmi tüzérség a német gépeket visszaverte. Egy angol hajó sem sérült meg. Egy bomba a partra esett. Azt hiszik, hogy egy német repülőgépet lelőttek.

Berlini jelentés szerint az angol hadihajókat több találat érte.

Berlinből jelentik (Német Távirati Iroda): A német bombázó repülőgépek kedden este ismét fölkeresték a Scapa Flow tengerészeti támaszpontot. Az első repülőgépek már vissza is érkeztek kiindulási helyükre. Az eddig érkezett jelentések szerint több angol hajót megtámadtak. Néhány hajót közvetlen találat ért, másokat a közelben lezuhant bombák rongáltak meg. Egyik hajó oldalra dőlt, másikon erős füstképződést és lángnyelveket figyeltek meg.

Berlinből jelentik (Német Távirati Iroda): Kedden légi harc volt ellenséges vadászpilóták és német felderítő repülőgépek között, amelyek éjjel-nappal felderítést végeztek Franciaország egyes pontjai felett. Több ellenséges repülőgépet lelőttek. Pirmasensnél eredménytelen ütközet volt német és francia gépek között. Egyik fél sem szenvedett veszteséget. A Syll-szigettől nyugatra angol repülőgépek támadást intéztek német órhajók ellen. A bombák célt tévesztettek. Német őrszolgálatot teljesítő repülőgépek harcban bocsátkoztak velük és lelőttek egy angol felderítő repülőgépet. A repülőgépet eltűnt a hullámokban.

A Német Távirati Iroda jelentésének végén megjegyzi, hogy az ellenséges terület felett

végzett útjáról vissza nem tért német felderítő repülőgép — mint a visszatért repülőgépek jelentették. — visszatérés közben motorhiba következtében francia területen kényszerleszállást végzett.

Dán tiltakozás Londonban, holland tiltakozás Berlinben a semleges jog megsértése ellen. — Jugoszláv gőzösök feltartóztatása az Adrián

Koppenhágából jelentik: Az Edward Hugo Stinnes német kereskedelmi hajónak Dánia nyugati partjain március 21-én éjjel angol tengeralattjáró által történt megtorpedozása ügyében a dán külügyminisztérium kedden a következő jelentést adta ki:

— A Jütland nyugati partjain Thormind előtt elsüllyesztett Edward Hugo Stinnes német kereskedelmi hajó roncsai 16 méter magasságban és a parttól körülbelül másfél tengeri mérföld távolságban fekszik, tehát a dán felségvizeken belül. Miután az elsüllyesztéssel kapcsolatban a közelebbi körülmények kivizsgálása befejezést nyert, a londoni dán követ-kormányja utasítására tiltakozást jelent be az angol kormányfő felé.

Belgrádból jelentik: Eddig meg nem erősített hírek szerint angol egységek az Adrián feltartóztatott három jugoszláv gőzöst, amelyeknek rakományában Németországnak szánt bauxit volt.

Hágából jelentik: A Protinus, Wickingsbank és Broen nevű holland hajók ellen intézett támadások miatt a berlini holland követ utasította kormányát, hogy komoly felszólalást jelentsen be különösen a Protinus elleni támadás miatt, mert annak jelvényei és színei feltétlenül láthatóak voltak. A holland kormány a bűnösök megbüntetését kéri és fenntartja magának kártérítési igények emelését.

Négy és fél millió országőr segíti a földműveseket a tavaszi munkálatok elvégzésében

Bucurestiből jelentik: Az Országőr Szervezet parancsnokainak és irányítóinak Bucurestiben tartott hétfői nagygyűlésén külön ülést szenteltek a mezőgazdaság kérdéseinek. Ezen az ülésen megjelent Ionescu-Sisestii földművelésügyi miniszter is. Teofil Sidorovici, az Országőr Szervezet parancsnoka a következő szavakkal fogadta az ülésre érkező Ionescu-Sisestii minisztert:

— Miniszter Ur! Összehívtük az Országőr Szervezet parancsnokait és irányítóit az egész ország

területéről, hogy az ez évre szóló új munkaterv részleteit megbeszélhessük. Ennek a munkatervnek egyik igen fontos pontja a négy és fél millió országőr és negyvenezer parancsnok beállítása abba a mezőgazdasági hadjáratba, amelyet a miniszter ur most elkezdett. Az országnak most különös szüksége van arra, hogy minden fia érte dolgozzék. Ne feledje el senki, hogy mindnyájan mozgósítva vagyunk a haza érdekében. Ebben az évben annyit kell termelnünk, hogy belföldi szükségletünk mellett a hadsereget is ellássuk, sőt még külföldre is szállíthassunk.

Az Országőr Szervezet munkaprogramjában amugy is szerepel a mezőgazdasági gyakorlat. Azt hiszem, hogy a legjobb gyakorlat az lesz, ha az országőr otthon, a falujában dolgozhatik szülei és rokonai földjén. Ezért akartuk azt is, hogy minden iskolában legyen egy kis kert.

Teofil Sidorovici ezután Ionescu-Sisestii miniszter nemes tulajdonságait méltatta.

Ionescu-Sisestii ezután válaszolt Sidorovici beszédére. Hálás szavakkal köszönte meg az országőrök munkakészségét és a felajánlott együttműködést. Rátért ezután a mezőgazdaság nagy kérdéseire. Részletezte a tavaszi vetések kérdését, a szükséges újítások különösen a mezőgazdasági gépek beszerzésének kérdésére.

Az ülésen Petre Andrei nemzetnevelésügyi miniszter is résztvett és nagy beszédet mondott, amelyben az iskola szerepét és a szülők kötelességeit fejtegette az új idők szellemének megfelelően.

Megdrágult az útlevelel

Ezerhétszáz leibe kerül az egyéves útlevelel

Bucurestiből jelentik: Az utlevélbélyegek árát április 1-től felemelték. Egyéves utlevélbe az eddigi 1000 lei helyett 1200 leies, a féléves utlevélbe 750 leies bélyeg helyett 900 leies és a nyolcéves utlevélbe az eddigi 500 leies bélyeg helyett 600 leies bélyeg ragasztandó. Ezekhez az okmánybélyegekhez hozzájárul még az 500 leies idegenforgalmi bélyegilleték.

Robbanás egy skóciai lőszergyárban

Londonból jelentik: Kedden este Skóciában egy lőszergyárban robbanás történt. Három ember meghalt, sokan súlyosan megsebesültek. A robbanás után tűz támadt. A környéken valamennyi épület ablakai és kirakatüvegei betörttek. A gyárat katonaság őrzi. A vizsgálat folyik.

Április 6-ig ki kell jelölni és táblákkal kell ellátni az óvóhelyeket

Grilla Ovidiu rendőrkapitány tegnap fogadta a nagyváradi lapok főszerkesztőit és igazgatóit és velük több közérdekű kérdésben beszélgetést folytatott. Ennek során a következőket mondta:

— Sajnálattal tapasztaltam, hogy a város lakossága nem hajlotta végre a Somes-tartomány kormányzóságának 3-ik számú rendeletét, amely elrendeli, hogy minden háztulajdonos köteles április 3-ig óvóhelyet létesíteni és azokat a rendelet 5-ik szakaszában pontosan előírt táblákkal és nyilakkal megjelölni. Hivatali elődöm ebben a tekintetben nagy könnyítést nyújtott a háztulajdonosoknak, amennyiben elfogadta ideiglenes óvóhelynek a pincéket, ha azokat a házigazda kiüríti, megfelelő helyiséget tisztán tart, ahhoz a hozzá vezető utat szabadon hagyja és táblával ellátja. Ez a méltányos álláspontot magamévá teszem, mert úgy vélem, hogy így részben a lakosságot is megkíméljük a nagyobb tehertől, részben gyorsabban eleget tudunk tenni a kormányzósági rendeletnek, amelyet végrehajtom kötelességem annak minden pontjában. Kérem tehát a sajtót, szíveskedjék a háztulajdonosok, valamint egyéb épületek tulajdonosait felhívni, hogy április 6-ig mindenki jelölje ki a megfelelő óvóhelyet és azokat kívül és belül annyit táblával lássa el, az épület nagyságához és terjedelméhez képest, amennyi szükséges ahhoz, hogy a házban lakók és utcai járókelők, akik odamenekülnek, megtalálják gyorsan és akadálytalanul az óvóhelyeket.

Jelentés érkezett hozzám arról is, hogy egyesek jogtalan spekulációból olyan táblákat hoztak forgalomba, amelyek nem felelnek meg a 3-ik számú rendelet 5-ik pontjában előírt követelményeknek. A rendelet előírja, hogy a táblának égetett zománccal kell állania és tűz- és vízállónak kell lennie. Egyéb gyártású táblák hamisítványok és azokat az ellenőrzés alkalmából el fogjuk távolítani.

— Április 6-ika után több csoportban megindulnak az ellenőrző közegek, hogy megállapítsák, vajjon a háztulajdonosok eleget tettek-e a rendeletnek, megfelelő pincéket jelöltek-e ki, azokat jókarba hozták-e és kívül és belül a házakat kellő számú táblákkal ellátták-e. Ahol a mulasztást megállapítjuk, ott a légvédelmi törvényben előírt megtorló eljárást meg fogjuk indítani. Remélem azonban, hogy erre nem kerül a sor, mert mindenki be fogja látni a légvédelmi intézkedések nagy fontosságát és azokhoz lojálisan alkalmazkodni fog.

Schmiedt Béla A megváltás szolgálója

XI. Pius pápa gyönyörű enciklikájában mutatott rá a papság hivatására s kötelességeire. Ennek a nyomán rajzolja a kitűnő író e nagszerű könyvben a gyakorlati papi élet szépségeit s magasztos feladatait!

Ara fűzve 162 Lei és portó

Giuseppe Garibaldi visszatért Olaszországba

Rómából jelentik: Giuseppe Garibaldi, a nagy szabadsághős unokája, aki már tizenhat éve az északamerikai Egyesült Államokban él, nagybeteg édesanyja látogatására Olaszországba érkezett.

Giuseppe Garibaldi a világháborúban tábornoki rangban szolgált az olasz hadseregben. A fasiszta forradalom első éveiben eltávozott Olaszországból, mert nem értett egyet a forradalom irányítóival.

Most, miután megtekintette a fasiszmus alkotásait és látta az országban uralkodó nagy rendet, fegyelmet és a lázas építő munkát, a következő levelet intézte Mussolinihez:

„Duce! Tizenhat év után újra Olaszországban vagyok. Nagybeteg édesanyám látogatására érkeztem és lehet, hogy életének utolsó napjaiban látom. Láttam azokat az alkotásokat, amelyeket az Ön akart, az Ön nagy tudása és politikai bölcsesége hívott életre. Ugy érzem, hogy én sem maradhatok lételem, amikor a nemzet legjobbjai annyit fáradságnak és munkálkodnak a nemzet jövőjén. Duce! Felajánlom a munkámat, a tudásomat: bárhol, bármilyen minőségben és alkalmazásban az Ön belátása szerint. Itt akarok élni és dolgozni Olaszország jövőjéért és nagyságáért.”

Mussolini még nem felelt a levélre, de egészen bizonyosra vehető, hogy Giuseppe Garibaldi kinyújtott békejobbját elfogadja és be-

Senkisémm
tisztít
exüsteneműt
homokkal

Fogpolásnál is a legjobb épen kielégítő. A CHLORODONT fogpaszta az elismert legjobb nyersanyagokból készül; tartalmaz egy mikroszkopikus finomságu tisztítóanyagot, amely a fogzománcot nem támadja meg, de tisztítóhatása a lehető legintenzívebb. A CHLORODONT-tal való rendszeres fogápolás vakító fehéren tartja a fogakat és megelőzi a csuonyo és veszedelmes foglerakódást.

Chlorodont fogpaszta

sorozza őt is a fasiszmus célkitűzéseinek dolgozó erők nagy vezérkarába.

A német legújabb „Fehérkönyv” tárgyalása az amerikai szenátusban

Roosevelt elhalasztotta egészségügyi okokból tervezett utazását

Washingtonból jelentik (Curentul közlése): A szenátus hétfői ülésén a külkereskedelmi politikáról folyó vitában behatóan szóbakerült a német „Fehérkönyv” által közzétett lengyel diplomáciai okmányok ügye. Reynolds demokrata szenátor azt kívánta, hogy a szenátus külügyi bizottsága hallgassa ki Bullitt párizsi nagykövetet és Welles külügyi államtitkárát. Az elsőt a Fehérkönyv adatai hitelességéről, a másodikat arról, hogy milyen tárgyalásokat folytatott az európai fővárosokban. Reynolds még azt a kívánalmát fejezte ki, hogy az amerikai diplomácia többé ne legyen titkos és hogy a szenátus vigyen végre vizsgálatot a Fehérkönyv adatai valódiságáról.

Tudvalevő, hogy Reynolds az Egyesült Államok elszigetelő politikájának egyik nagy híve s bár a demokrata párthoz (Roosevelt pártjához) tartozik, mégis ellene volt a hadianyagok kiviteli tilalma felfüggesztésének. Ő a feje azoknak az amerikai politikusoknak, akik azért küzdenek, hogy az Egyesült Államok tévoldartsák minden külső konfliktustól.

Tegnap jelentettük, hogy Fish Hamilton

republikánus képviselő javaslatot tett egy vizsgáló bizottság kiküldésére. A képviselőház külügyi bizottsága kedden tárgyalás alá vette ezt az indítványt. A törvényhozó testület körében azt hiszik, hogy nagyon kevés valószínűsége van a javaslat elfogadásának.

ROOSEVELT ELNÖKÖT NYUGTALANITJÁK A FEHÉRKÖNYV AMERIKAI VISSZAHATÁSAI.

Washingtonból jelentik: (Bucuresti lapok Rador-közlése.) Roosevelt elnök váratlanul el-

határozta, hogy a Warmspring-be tervezett egészségügyi útját elhalasztja. Ezt az elhatározást politikai körökben úgy tekintik, hogy az a német Fehérkönyv következménye. A politikai körök úgy tudják, hogy Rooseveltnél nagyon elégedetlen a Fehérkönyvnek Amerikában gyakorolt belső visszahatásai miatt. Eppen azért lehetségesnek tartják, hogy ő maga személyesen beleavatkozik az ügyben kért vizsgálat mellőzése érdekében.

JOHNSON TÁBORNOK CIKKE BULLITT SZEREPLÉSÉRŐL.

Newyorkból jelentik (Curentul közlése): Az ismert amerikai közíró, Hugh Johnson tábornok nagy feltűnésű cikket írt a „Scripps Howes” című lapban. A Fehérkönyv tartalmát ismertelve, arra mutatott rá, hogy a Bullittnek tulajdonított háborúkeverő szereplés nagyon valószínű. Johnson tábornok kiemeli, hogy Bullitt közismert az ő németellenes túlzó hevületéről. Johnson még azt írja, hogy a külügyminisztériumnak nagyobb figyelemmel kell ellenőriznie nagyköveteinek a tevékenységét. Meg kell győződnie arról, vajjon a nagykövek működése megfelel-e a Washingtonból kapott irányelveknek. Csak így kerülhető el, hogy jövőben ne álljanak elő a mostanihoz hasonló kellemetlen helyzetek.

Finnországban félmillió ember részére kell új hajlékot építeni

Nehézségek támadtak a moszkvai béke végrehajtásáról folyó tárgyalásokban

Helsinkiből jelentik: (Rádió Bucuresti.) Kajander volt finn miniszterelnök, a finn segélybizottság vezetője, jelenleg Koppenhágában tartózkodik. Kajander kedden beszédet mondott és hangsúlyozta, hogy a finn-szovjet béke következtében körülbelül félmillió ember számára kell új hajlékot teremteni Finnországban. Ennek negyedrészé városi lakos, háromnegyed része a vidéki lakossághoz tartozik. Hogy megteremtsük ezek számára a megfelelő munkakalmat, nagyszabású földreformra van szükség, egybekötve parcellázással és kisajátítással arra az esetre, ha a magánosok részéről felajánlott földek elégteleneknek bizonyulnak. Kajander hozzáfűzi, hogy az ország vasuti hálóz-

tát is át kell építeni és Viipuri helyébe új kivitelezést kell létesíteni.

Helsinkiből jelentik: Paasikivi és Vojonmaa finn delegátusok még mindig Moszkvában vannak. A finn közvélemény ebből arra következtet, hogy a tárgyalások nehezebben folynak, mint ahogyan azt eredetileg várták. Helsinkiben semmilyen felvilágosítást nem nyújtanak a megbeszélések elhúzódásáról. Mértékadó körökben megelégedtek csupán a szovjet követelésekről külföldön elterjedt hírek cáfolatával. Finn politikai körökben nyugodtan szemlélik az eseményeket és elsősorban az ország újjáépítésével foglalkoznak.

Elsőáldozási

emléképek,

két színben, csinos, izléses kiviteiben, kapható kiadóhivatalunknál.

A nagyobb méretűek (18×27 cm.) ára 2'50 lei, a kisebbméretűek (14×23 cm.) ára 1'50 lei.

DIANA

MINT TOROKÖBLÍTŐ-SZER GÁTAT EMEL A VESZÉLY ELLEN

A magyarországi árvizek pusztításai

Horthy kormányzó látogatásai az árvíz sújtotta vidékeken. A kormányzó legfelsőbb kéziratot intézett Teleki miniszterelnökhöz, amelyben áldozatkésztségre szólítja fel a magyar társadalmat

Budapestről jelentik: Horthy kormányzó kedden megtekintette az árvíz sújtotta területeket. Korán reggel indult repülőgépen és átrepülte a Zagyva völgyét, a Felső-Tisza völgyét, a Hernád, Latorca, Ung, Szamos völgyét és a Tiszántúli belvizek felett tért vissza Budapestre. Utjára elkísérte Bonczos Miklós árvízvédelmi kormánybiztos is.

Este a kormányzó legfelsőbb kéziratot intézett Teleki miniszterelnöknek. A kézirat a következőképpen szól:

— Most érkeztem vissza az árvíz sújtotta országrészek felett tett utamról. Bár csak madártávlatból láttam a rombolást, mégis megdöbbentett annak pusztító ereje. Láttam az összeomlott házakat, éppen azok hajlékainak megsemmisülését, akik legnehezebben hordták össze egyik vályogtéglát a másik után. A magyar lélek áldozatkésztségét nagyon sokszor vettük már igénybe. De megtettük és hála Istennek, megvagyunk, boldogulunk, fejlődünk. Magyar testvéreinkhez fordul-

lunk. Senkitől sem kérünk nagy áldozatot. Vegyünk példát a hadseregről. Rangban a legmagasabb is csak pengőket, a legkisebbek filléreket áldoztak és mégis az árvíz sújtotta hadirokkantak házáinak egész sora fogja hirdetni a bajtársak tettekre kész együttműködését. Adjon mindenki annyit, amennyit meg sem érez, de adjon, hogy résztvegyen a nemzet jótékony lelkének egyöntetű megnyilatkozásában. Érezze minden bajba jutott a megértő magyar szívek testvéri támogatását. Bizom az egész magyar társadalom áldozatkésztségében.

AZ ORSZAGOS KORMANYBIZTOS JELENTÉSE AZ ARVIZHELYZETRŐL

Bonczos országos kormánybiztos kedden az árvíz helyzetről a következő jelentést adta ki:

— A Tisza Záhony felett apad. Tokaj alatt még lassan árad. A Tisza mellékfolyói mind visszahúzódnak medrükbe. A Szamos vizállása Csengernél 24 óra alatt 170 centiméterrel süllyedt.

RUBENS Tanulmány

Irták: CASTANO-KÖSZEGHY MARIANNE

Rubens munkássága három főcsoportba foglalható össze: vallásos tárgyú, történelmi és mythológiai képekre. Ezenkívül jelentékeny számú arckép, táj- és genréképek hirdetik nevét a világ nagy múzeumaiban.

A vallásos tárgyú képek külön tündöklő fejezetet alkotják Rubens művészetének.

A lángoló, a szenvedélyes kereszténység festője jelenik meg előttünk e hatalmas vásznanon.

Komolyan kell elemeznünk e vallásos rubensi piktúra mélységeit.

Míg a gótika legtöbb festője a katolikus művészetet, mint a halál kultuszát jeleníti meg, Rubens erős életösztöne távol áll e tragikus szemlélettől. Nála a Golgotha sohasem zord ítélőszék, hanem a feltámadás glóriájának hirdetője. Híres biblikus festményeiben Krisztus, a Szűz és Magdolna sohasem az emberiség feltörő panaszát, hanem újjászülető, hatalmas reményét jelképezi. Jézus keresztfeszítését példázó kompozíciói nem annyira a hívők döbbenetes szomorúságát, mint inkább magának az életnek egy felfokozottan viharos megüvül-vánulását szolgáltadják meg. Nála a halált ábrázoló festmények lüktető, izgalmas és megható történetek. Maga Magdolna is úgy jelenik meg legtöbb elképzelésében, mint az ifjúság érett és dús virága, aki már szépsége által is elűzi a gyász és komorság gondolatait. Eppen ezért Rubens egyik leghíresebb vallásos tárgyú mesterműve, az antwerpeni „Lándzsaszúrás”, sohasem válhat olyan grandióz-

san szomorú, a véget inkább érzékeltető könyörtelen valósággá, mint például Metsys hasonló témájú tryptichonja.

Rubens előtt nem létezik sem valódi kín, sem tragikus bánat elemi erővel feltörő vihara. Még legmegrendítőbb, a szívet, a lelket legközelebből érintő Krisztusképei: a Levétel a keresztről és az antwerpeni: Krisztus a szalmán, szintén ezt a sajátosságát megdicsőült nyugalmat érzékeltetik. Monumentális bibliai jeleneteinek minden alakja izzik az életerőtől. — ez már elvitathatlan jellegzetessége festészetének. Mindvégig szép, egészséges, ragyogó selymekbe burkolt testeket vet vászonra. A müncheni Pinacothecában látható hatalmas festménye: az Utolsó Itélet szintén nem más, mint lavinaszerű görgetege fénylő emberi testeknek — ez utolsó ítélet elkarhozottjai nem annyira a bűnhődést látszanak elérni, mint inkább az élet termékeny ajándékait.

Az eszmei tartalom szempontjából tehát, éppen ezért mindig jobban sikerülnek azok a vallásos képek, melyen Rubens örömteljes témákat dolgoz fel. A minden tragikumon diadalmasan keresztülsugárzó legyőzhetetlen rubensi optimizmus túlaradó erővel valósított meg halhatatlan remekműveket azokban a témákban, ahol korlátlanul törhetett napvilágra a flamand mester lényében lakozó határtalan kedv, szívbéli újjongás és derű. Ilyen napsugarasan vidám, repeső öröm és báj a Háromkirályok hódolata, mely egymaga csupa ragyogás és békeség. A képet méltóan koronázza be a természet nyugalmas szépsége, az idyllikusan vonzó flandriai háttér. Ez az egész bagyosbábú kompozíció olyan lüktető és életteljes, amilyenek alkotója az egész világot látta maga előtt.

És Mária? A Szűzanya képe sok-sok magasz-

A Latorca árvize Csapnál tart. Apadást jelentenek a Körös vízrendszeréről is. A kettős Körös még magas vizállású. Békésben 24 óra alatt 60 centimétert apadt a víz. A Duna Paks felett mindenütt apadt.

Bartha honvédelmi miniszter elrendelte, hogy az árvíz sújtotta vidékekről származó legénység részére, indokolt esetben, teljes illetményvel 8—10 napi szabadságot engedélyezzenek mezőgazdasági munka vagy házhelyrehozás céljából. Az ármentesítési munkálatok tovább folynak.

A ZAGYVA ÁRADÁSA UTÁN A TISZA FENYEGETI SZOLNOKOT

Szolnokról jelentik: A Zagyva áradása után Szolnokot most a Tisza fenyegeti. Az elmúlt héten naponta 25—30 centimétert emelkedett a víz, kedde virradóra pedig már 40 centiméter volt az emelkedés. Így a Tiszának jelenlegi, 745 centiméter magas vizállása csak 120 centiméterrel marad az eddig észlelt legmagasabb vizállás mögött. A város még másfél méteres áradást kibír, de a külső részeket már is veszélyezteti a víz. A Szolnok környéki árvíz több emberáldozatot is követelt. Mezőtúron Dormin Zsigmond 40 éves földműves a Bogárérbe fulladt. Jászapáti Dózsa Ferenc 80 éves és Nagy Zoltán 62 éves gazdálkodók estek az árvíz áldozatául.

A szentírás a hagyomány és a magánnyilatkozatadataiból rajzolja meg ebben a könyvben a világhírű szerző a Boldogságos Szűz életét s kiváltságos méltóságát

tos és halhatatlan megörökítésben jelenik meg Rubens fantáziájában. Rendkívül poétikus képe virágokkal koszorúzott Madonna, melyet Brueghel Le Velours segítségével festett. Azonban mindegyik között legszebb, legértékesebb és hozzánk, hívőkhez legközelebb mégis a Louvre Szűz Máriaja áll. Annyalok serege veszi körül Jézus anyját, — az anyaság gyönyörű és szentséges apotheozisa ez a kép és főalakja, Mária maga az ajándékozó, főnemes anyja isteni szimbóluma.

Rubens történelmi tárgyú képeit legtöbbször a mythikus befolyás jellemzi. Az események valósággal az antik mithosok pogány intenciók parancsára gördülnek e történelmi vásznanon. Abban az időben különben is kedvelt szokás volt a királyok és fejedelmek neves tetteit mythológiai figurákkal megörökíteni. A londoni Whitehall mennyezetének freskói I. Jakab hőstetteiről, Decius Mus konzul allegóriája, csakúgy, mint Medici Mária életének világhírű sorozata a párizsi Louvreban, — egyaránt nem más, mint lendületes himnusz Jupiter és Junó, Apolló és Merkur dicsőségére.

Rubens, mint történelmi festő, ezzel a tündöklő és pompázatos képesorral vonult be igazán a halhatatlan nagymesterek sorába.

Amikor a hatalmas francia királynő ezt a Rubens egyéniségére szinte ráteremtett képesorral megrendelte, a festő negyvenéves volt. Hírneve ekkor már régen eljutott a francia udvarba.

Claude de Maugis, St. Ambroise apátja, a királynő kincstárnoka és a flandriai spanyol követ, Baron de Vicq meleg ajánlásai révén került Rubens Medici Mária színe elé, mint e feladatra egyedül

Popovici Nicolae dr oradeai görög keleti püspök — az új timisoarai román püspökség ideiglenes vezetője

Timisorara-Temesvár. Saját tud. Temesváron, mint ismeretes, román püspökséget létesítettek. Felépítették már a katedrális is, amelynek belső kiképzése a fenálló tervek szerint még eltart néhány évig. Arra az időre, amíg a megyéspüspököt meg nem választják, Popovici Nicolae dr nagyváradi görög-keleti román püspök kapott megbízást az új temesvári román egyházmegye ügyeinek vezetésére. A város a kulturpalotában adott megfelelő helyiségeket a püspöki iroda céljaira. Popovici dr püspök az új józsefvárosi görögkeleti plébániatemplomban, amely ideiglenesen püspöki templomul szolgál, ünnepélyes istentiszteletet tartott, amelyen Marta Alexandru dr királyi helytartó vezetésével a hatóságok képviselői is résztvettek. A püspök ezután beszentelte a püspöki iroda helyiségeit, majd az iroda tisztviselői kara letette a hivatali esküt. Szentszéki jegyző Gradinariu Emil dr volt városi kulturtanácsnok lett.

Wangtschingwei, az új kínai kormány elnöke.

alkalmas mester, ki méltóan tudja majd a Luxembourg-palota újonnan e célra emelt gallériájának falait felékesíteni. A festő, aki most először volt Párizsban, hamarosan megállapodott a királynővel. Medici Máriának annyira megtetszettek az első épületszárny festményeinek tervei, hogy azonnal megbízást adott azok elkészítésére, míg a másik szárny kivitele, melyet IV. Henrik emlékeztére szántak, — sajnos, csak terv maradt.

Rubens hallatlan lelkesedéssel és ambícióval veti bele magát ez óriási munkába. Először rengeteg vázlatot, természetutáni megfigyelést rajzol. 1622 januárjában érkezett Párizsba és március 4-én tért vissza Antwerpenbe, ahol elkészítette az alaprajzokat. A kész körvonalok rendkívül megnyerték a királynő tetszését és augusztus 10-én megadta beleegyezését a képek további teljes kiképzésére.

1623 május 24-én újra megérkezik Rubens Párizsba, kilenc monumentális festménnyel. Medici Mária is átjön Fontainebleauból, hogy átvegye őket. Elragadtatása határtalan és ennek jeléül ismét kilenc új képet rendel, melyeknek 1625 februárjában kell elkészülniök. A kitűzött időre csakugyan megjelenik a mester Párizsban, tanítványa Justus van Egmont kíséretében, hogy ott Párizsban fejezhesse be Medici Mária koronázását ábrázoló festményét, melyen számos udvari embert kellett megörökítenie. A hatalmas mű elhelyezése május nyolcadikán történt meg és május 12-én a mester és növendéke ismét visszatértek Antwerpenbe.

Ritka fantázia, biztonság, könnyedség és halatlan tökéletesség jellemzik e grandiózus képsorozatot. Pedig végtelenül nehéz, még egy Rubens számára is nehéz feladat volt ez! Ezek a megoldások messze állanak a szimmetrikus kompozícióktól, melyekhez még a legnagyobb olaszok — még Leonardo és Rafael is — a legszigorúbb alkalmazkodást találták illőnek. A megszokott csoportosítások, piramidális elhelyezések nem szerepelnek itt többé és a kötött formák helyébe bizonyos beállítási sza-

badtság lép. Rubens ez úttörő merészségét jellegzetesen szemlélteti például az a bátor diagonális vonal, mely közepén vágja ketté a királynő francia kikötőbe érkezését ábrázoló festményt, miáltal a kép felső figurális témáját rendkívül szellemesen egészítik ki a tér alsó felébe helyezett mythológiai alakok. Ugyanez az egyéni rubensi szabadság található fel újra az egész Medici-sorozatban. A királynő megkoronázásán a festő csupán az egyik oldalra helyezi a bíbrosok csoportját, miáltal a művészi egyensúly csaknem fenyegetetté válik. Azonban Rubens nem ezért Rubens, hogy ne billentse újra helyre az összhangot egyetlen szeniális lendülettel, — az egész jelenet művészies és káprázatos visszaadásával. A híbornoki köpenyek vörös selymei merészen csillognak a kép előterében és élénken emelik ki a háttérben felvonultatott királyi menet ezüstös-szürkés tónusait.

Rubens valódi területe azonban mégis a mythologia. Leukipposz leányainak elrablásában szinte kiéli igazi művészi ösztöneit. Csupa mozgalom, lendület és érzékes szabadság ez a kép. Ezt a tultengő életvágyat egyébként különösen berlini és müncheni Silenus-képei adják vissza. Mint tuláradó folyam, önt ki medréből mindaz a vadság, mámor, elszabadult szenvedély, mely Rubens hedonista lényének mindvégig alapvető vonása maradt. Lázádo galoppban vágatnak előre bacchanszűk, satyrok, pogány istennők e féktelen és tumultuózus csoportokban — faunok ösztönei, dyonisoszi örömszűkület és szenvedélyes ábrázolásában világlik elő Rubens igazi jelleme. És viszont e képek kivételében szárnyal legmagasabbra igazi művészi ereje. Azonban Rubens nemcsak az érzékes jelenetek festője; neki valóban őszinte, valóban művészi öröm, ha megfestheti a női test leggyönyөгűdebb konturjait, a csillogó, puha fehér bőr márványos lányságait, az örök asszonyi szépség és báj legesodálatosabb finomságait.

(Folytatása következik.)

Szükség esetén egy mánu is megfelelő

de természetesen tökéletesebb kettővel.

A kávé is csak akkor tökéletes, ha Franck-kávépótlékkal készül.

Az új nőtlenségi adó

Akik 1939-ben legalább 45 napig katonai szolgálatot teljesítettek 15 százalékos kedvezményben részesülnek

Bucurestiből jelentik: Lapunk tegnapi számában közöltük a pénzügyminisztérium közleményét az új nőtlenségi adó alkalmazásáról. Mai számunkban megkezdjük a törvény részletes ismertetését.

A törvény végrehajtási utasítása

Az 1940 április elsején érvénybelépett törvénnyel első ízben vezették be a román pénzügyi adórendszerben a nőtlenségi adókat. Az illetéket 1940 április 1-től kezdődőleg alkalmazzák mindazokra a férfiakra, akik meghaladták a 25-ik életévüket, nőtlenségi adókat, elváltak, vagy gyermeknélküli özvegyek. A jelen törvény vonatkozik mindazokra a személyekre, akik április elsején a fent felsorolt állapotban vannak, valamint mindazokra, akik 1940 április elseje után ebbe az állapotba kerülnek. Mindazokat, akik a törvény életbeléptése után meghaladnak, fölmentik a nőtlenségi adó fizetése alól a helyzetük megváltozását követő hónapban. Az illeték eltörlése csak az adózó nyilatkozata alapján történhetik. Az első szakasz előírásait alkalmazzák, tehát az illetékfizetés vonatkozik úgy a román állampolgárokra, mint az idegen állampolgárokra, akik Romániában laknak és jövedelmük egyenes adótörvény alapján

adó alá esik. Az illeték fizetése alól felmentett személyek és jövedelmek a törvény negyedik szakaszában vannak felsorolva. A nőtlenségi illetéknek fokozatos jellege van és azokra a jövedelmekre alkalmazzák, amelyek után egyenes adót vetnek ki. Az adózási arány a következő:

A MEZŐGAZDASÁGI BIRTOKOK JÖVEDELEMÉRŐL:

10 ezer leitől 50 ezer leig terjedő évi jövedelem után 2 százalékos illeték fizetendő.
50.001 leitől 100 ezer leig 3 százalékos.
100.001 leitől 200 ezer leig 5 százalékos.
200.001 leitől 500 ezer leig 8 százalékos.
500.001 leitől fölfele 10 százalékos.

AZ ÉPÜLETEK UTÁNI JÖVEDELEMRŐL:

5 ezer leitől 20 ezer leig terjedő évi jövedelem után 2 százalékos illeték fizetendő.
20.001 leitől 50 ezer leig 3 százalékos.
50.001 leitől 100 ezer leig 5 százalékos.
100.001 leitől 200 ezer leig 8 százalékos.
200.001 leitől 500 ezer leig 10 százalékos.
500.001 leien felül 12 százalékos.

AZ INGÓ VAGYONOK JÖVEDELME UTÁN:

50 ezer leig terjedő bármilyen természetű ingó vagyon jövedelme után 3 százalékos illeték fizetendő.
50.001 leitől 100 ezer leig 5 százalékos.
100.001 leitől 200 ezer leig 10 százalékos.
200.001 leitől 500 ezer leig 12 százalékos.
500.001 leitől fölfele 15 százalékos.

KERESKEDELEM, IPAR ÉS EGYÉB FOGLALKOZÁSOK UTÁNI JÖVEDELEMRŐL:

30 ezer leitől 60 ezer leig terjedő évi jövedelem után 2 százalékos illeték fizetendő.
60.001 leitől 120 ezer leig 3 százalékos.
120.001 leitől 300 ezer leig 5 százalékos.
300.001 leitől 500 ezer leig 7 százalékos.
500.001 leien felül 10 százalékos.

A FIZETÉSEK, JUTALÉKOK ÉS JÁRADÉKOK JÖVEDELEMRŐL:

A fizetési adó alá eső fizetések, jutalékok és járulékok után 30.001 leitől 100 ezer leig 2 százalékos illeték fizetendő.
100.001 leitől 180 ezer leig 3 százalékos.
180.001 leitől 250 ezer leig 5 százalékos.
250.001 leitől 500 ezer leig 7 százalékos.
500.001 leitől fölfele 10 százalékos.

AZ ALKALMI FOGLALKOZÁSOK UTÁNI JÖVEDELEMRŐL:

100 ezer leig terjedő évi jövedelemből 5 százalékos illeték fizetendő.
100.001 leitől 300 ezer leig 8 százalékos.
300.001 leitől 500 ezer leig 10 százalékos.
500.001 leien felül 15 százalékos.

A nőtlenségi illeték fizetésénél 15 százalékos kedvezményben részesülnek mindazok, akik 1939 év folyamán legalább 45 napig katonai összpontosító gyakorlatokon vettek részt. A kedvezményt csak azok kapják meg, akik a nőtlenségi illeték megállapítása alkalmával igazolni tudják ezt a tényt.

ROMAI LEVEL

Il venditore

(Az utcai árus)

Aki Itáliába jön, föltétlenül észre kell vennie, hogy Észak-Olaszország európai nivójú üzleteitől eltérően, Rómától lefelé, fellüнден sok az utcai árus. Ennek üzlete nincs, kis teherkocsit tola maga előtt, megáll egy utcasarkon, egy hídfőnél, kapuk előtt, vagy villamosmegállónál és árus. Aki keleten járt és ismeri a lerészhatatlan, bőbeszédű, kaftános, sötétarcú árusokat, csak az képzelheti el az olasz árust magának. Beszél? Hadd megállás nélkül! — szellemesen meséli el utjait, epizódjait; árujára még nem kerül sor, mert ez a sok beszéd csak arra való, hogy az arra járók megálljanak hallgatni őt. Mikor már elég sokan állunk körülötte, csak akkor kezdi ismertetni portékáját. Asztalán hosszabb-rövidebb vörösrézdrótok, az asztalavert néhány szeg, kezében pedig egy ruhaakasztó. És most beszélni kezd, hogy ime itt van ez a züllött és kellemetlen ruhatartó. Ha ruháinkat erre aggatjuk, a két karja kipuposodik. Ellenben ő megmenti a világot egy jó találmánnyal, az ő ruhatartójával. És egy-két perc alatt szemünk láttára elkészíti a drótokból a vállon duplán gömbölyített fogast, ahová a nadrágot is fel lehet tenni. Az asztalavert szegek közé akasztja a drótot, jobbra-balra forgatja közöttük és pontosan, gyorsan kész az egész és csak két líra mindössze! Egész kötegg dróttja van, 30—40 fogas lesz belőle és mind élkél rohamosán. Ha rendőr jön, — a vevők közül még senki sem látja, hol, — fűrgén felkapja kétkerekű asztalát és már el is tűnt szemünk elől, hogy egy másik utcán újra kezdje, míg az őt fel nem bukkán.

Habverő-fantasztát látni egy másik sarkon, angol és japán selyem nyakkendőt a harmadikon, szelídített és akrobata csizmeket, melyek gazdájuk szavára hihetetlen tudással nyitnak és csuknak apró márdárházakat, becsengetnek rajta, létrán másznak, dobolnak, zászlót húznak fel és csak az olasz zászló láttára csicseregnek údrivalgást.

Egy másik nagy szorgalommal tyúkszírgat egy bádogdobozt és forrasztja is azonnal és a tíz centi hosszú cinknek csak fél líra az ára! Itt márványt és üvegeket ragasztanak, másik helyen olajban nagyszerű csillagfánkot sütnék és ingyen-kóstolót kínálnak belőle. Nem kell hozzá tojás és cukor, sem tej, sem liszt, — egy doboz fehér port csak langyos vízben kell elkeverni és 20—30 csillagfánk lesz belőle. Mindezt oly' meggyőzően kínálják, hogy mindenki beleesik a kelepébe.

Vettem üvegragasztót és nem rogaszt, vettem cinkrudát és a forrasztás kicséppent a tűzön, sütöttem olasz-csillagfánkot és senki sem ette meg; van tyúkszemirtóm is, mert az asztal, ahol vettem, tele volt üveg alá zárt kígyókkal, hogy állítólag a kígyóméreggel készült kenőcs igazán és végleg kiirtja a tyúkszemet, szóval egész gyűjteményem van oly' bemutatott dolgokból, melyek csak addig működnek, míg az árus mutatja be azokat, de oly' ügyesen, meggyőzően tud beszélni, hogy legközelebb újra fogok venni valami gumidugót, amely mindenféle üvegre ráül, míg nincs nálam, — a krumplicifrázót, mely az első krumpliba beletörök, de már háromszor vettem meg, hogy hátha ez az igazi, ma törtem el azt a csodás találmányt, amely azt teszi, hogy a varrógépnél oda se kell nézni és egy kis acél-csoda magától befűzi a cérnát, — van háromfajta habverőm, de csak a régivel tudok habot verni és mindez csak azért, mert én is odaálltam hallgatni azt az olaszt, aki elmondta, hogy van egy rossz anyósa, aki félóraig sem tud befűzni a tőbe és ő, a veje, csupa hosszantásból találta fel ezt az acél-csodát, hogy ezzel kínozza az anyósát; hogy ő már régen varr, az anyós még mindig a tű fokát bökdösi, mégsem árulja el neki a titkát. Meg hogy a felesége megharagudott rá és nem adott neki ebédet. Erre ő, a zsem, ezzel a géppel csak ütögeti a krumplit és már le is hámozta, végigszalad rajta egy másik acéllal és kezében egy spirálalakú disz a krump-

pléból. Itt meg ez a por és a csillagfánk is megvan, azért se' kellett hozzá az asszony, és anygyallá szelídült a felesége is közben, — a csábitó illatoktól.

Igy megy ez nap-nap után ezer változatban, el vagyunk bűvölve e sok kedves, szellemes beszéditől.

A piac azonban felülmulhatatlan!

Tíz közül kilenc becsap, rossz a mérlege, hamis az áruja, de szempillant alatt kész egy képtelen bókka és már hiányzik is 5—10 deka s már a gyümölcs közé besiklott egy-egy ütött is, — csak otthon lehet észrevenni. Másnap rápirítok, megdöbben, — ah, ugyan, hogy lehet az, hiányzott a súly? és most nem csap be, mert résen vagyok, de holnap megint van egy rothadt alma a kilóban és ezt vagy megszokom egyenél, vagy egy másiknál kezdem el a szokást.

Áruját költői hasonlatokkal kínálja:

Argento vivó! (élő ezüst!) kiáltja felém; odanézek, — sardellát árus.

Itt van a csirkelés, mosva, vasálya! Uram-Isten, hánesra fűzött békacombok!

Fekete csokoládé a cseresznye, óriás rubin — a görögdiánya!

Che corallo! che corallo! (micsoda koráll!) mondja a paradicsomra. „Sült kappan“ a nagy, húsos zöldpaprika, — „zöld cukor zacskóban“ — a friss zöld borsó neve.

Arany! Arany! Aranyat adok nektek, ide nézzetek, arany, arany! harsogja a szőlőárús.

Ugye nem hiszitek, hogy bolond vagyok?

De igaz, bolond vagyok, mert e fehér virágokat csak egy líráért adom! — üvölti egy asszony a karfiolok között.

E kiabálások ellen már többször felszólatam az inspektor előtt, de lehetetlen őket megszoktatni róla, a vérükben van ez a nyughatatlan kereskedő-vonás.

Látja ott azt az asszonyt? — mondja az inspektor, négyezer volt elzárva már, legutóbb három hónapig, mert a figyelmeztető rendőrről szembe is szállt, — most engedték ki, mert róvidesen anyává lesz — és látja, ott kiabál most is. Arra haladunk, az asszony lehalkít, hogy a hátunk mögött tovább sipítsa:

„Drága gyöngyök! Egy líra-ötven — egy kiló! — és nevére csörgeti a szürke, apró hagylókat egy óriási kosárban.

Ez a dinamikus nép nem bír csendben maradni a piacon. Önérzetről, büszkeségről itt beszélni sem lehet, tehát meg kell szokni, hogy kiabál és beszélni és alkudozni szeret, — lenéz és ostobának tart, ha szó nélkül fizetek, de

eleven és ujjong, ha szembeszállok vele és kézzel-lábbal esküdzök, hogy nem csap be és áruja tényleg jó, vagy tartós.

Vásárlásaimnál ez a metódus:

Megkérdem az árat — és szó nélkül tovább megyek. Utánam fut és azt kérdi, — mennyit akarok rá költeni?

Semmit — feleltem mogorván.

Legyen olyan jólvelet és mondjon egy árat! (rispondetenni per educazione!)

Akkor foghegyről a kért ár negyedét mondom. Megsértődve fut helyére, csak úgy gőzölög a méregtől.

No látja, — mondom, — akarta, hogy feleljenek.

Hát mit gondol ön signora, lehet így gúnyolódni velem? Ehen haljak? Hisz maga olyan szép (!), nem lehet rossz, hogy így beszél! Van anyósa? biztosan van, csak tőle tanulhat ennyi rosszakaratot...

De én már megyek is tovább...

Megfog, visszahúz, jóval kevesebbet kér már az áruért. Megint indulok, mire azt mondja, hogy ő éhes és még ma nem evett, nem hagyhatom ott pénz nélkül. Akkor pár lírával felszállok a negyedárról.

No lám, milyen jó maga mégis, már kezd igazságos lenni hozzám!

Ekkor határozottan kimondom az ár felét és hogy nincs időm beszélni, kell ennyi, vagy nem kell?

Erre újra enged valamit, mire azt mondom:

Nézze, én nem akartam ezt megvenni, csak éppen kérdeztem az árat. De sajnálom magat, hogy ennyi időt töltött velem és emiatt hajlandó vagyok ennyit és ennyit fizetni, de most már nem beszéllek többet, mire ő még öt lírával többet mond, erre becsukom a pénztárcámat. Akkor így szól:

Isten bocsássa meg nekem, hogy olcsóbban adom, mint ahogy vettem, — ide a pénz!

Többet rám sem néz, gorombán elfordul, megsértődött, holott biztos, hogy a becsapott én vagyok.

Ilyen módszerrel büszkén mutogatok egy mosogató-tálat cinkből, amiért 18 lírát kértek és 8.50-ért vettem meg! És van két egyforma gyöngyös melltűm, darabjáért 12 lírát kértek és megvettem mindkettőt 7 (olvassd: hét) líráért.

Igaz, hogy mindig megkérdik ilyenkor: di che razza è lei? (milyen fajta maga?)

De már én sem sértődöm meg, nyugodtan felelem:

Sono di una razza giusta, ma ho imparato da voi.

(Igaz fajta vagyok, de tanultam tőletek.)

Ezen mindketten nevetünk, teljes a barátság és az egyetértés.

Április hó.

Hellainé Szenek Olga

Az olasz Vörös Kereszt gyűjtést rendezett a tüdőbetegek számára. Ez a kép az olasz trónörökös sátra előtt készült, amikor átvette férje, a trónörökös adományát.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Oradea, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETESI ÁRAK: dollárban: egész évre 990, félévre 4 negyedévre 225, egy hónapra 75 lei.
AGYONFIZETÉS: Egész évre 90 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P.
 Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.
 Postafutárképzési csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem őrztünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucaresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Mérsékelt nyugati, északnyugati szél, kissé felhős idő, néhány helyen futózápor. A hőmérséklet kissé csökken.

SZÉN-, RÉZ- ÉS ERC-TELEPEK A DELI SARKON. Newyorkból jelentik: Byrd tenger-nagy közölte, hogy a Déli Sarkon szén-, réz- és más érc-telepeket fedezett fel.

Halálozás. Tordán rövid szenvedés után 58 éves korában elhunyt Pálffy János ny. ügyvezető igazgató. Özvegye, leánya és kiterjedt rokonság gyászolja. Temetése általános nagy részvét mellett ment végbe.

A tordamegyei Egerbogyó községben életének 75-ik évében elhunyt kiscsörgényi id. Sükösd Sámuel gazdasági intéző. Halála általános részvételt keltett.

Zürichi nyitás. Párizs 9.02 fél, London 15.93, Newyork 446, Brüsszel 76.20, Milánó 22.52 fél, Amszterdam 236.80, Berlin 178.70, Szófia 550, Belgrad 10, Bucaresti 340.

SÜLYOS ÍTÉLETEKET HOZOTT A BUDAPESTI TÖRVÉNYSZÉK EGY VALUTACSEMPÉSZÉSI BÜNPÖRBEN. Budapestről jelentik: A múlt év júniusában a nagykanizsai határállomáson letartóztatták **Bosshardt** Lujza svájci nőt, aki a vonatfülke matrácái között nagymennyiségű magyar és különböző idegen pénzeket akart kicsempészni. A nyomozás során kiderült, hogy Bosshardt Lujza egy Párizsban élő pesti bankár megbízásából akarta kivinni a pénzt. A valutacsempészés ügyébe számos más egyén is belekeveredett. A törvényszék szerdán hirdetett ítéletet az ügyben. **Bosshardt Lujzát** két évi és két hónapi fegyházra és az ország területéről való kiutasításra, **Riesler** Emil két évi és hat hónapi fegyházra és kiutasításra, **Eppler** Henrik főorvost egy évi és két hónapi börtönre, ötezer pengő pénzbüntetésre és 15 ezer pengő vagyonelégítelésre, **Binnetter** Jenő vállalati igazgatót egy évi és 4 hónapi börtönre, 10 ezer pengő pénzbüntetésre és 100 ezer pengő vagyonelégítelésre, **Wetzler** Endre magántisztviselőt két hónapi fegyházra, kétszáz pengő pénzbüntetésre és 3000 pengő vagyonelégítelésre ítélte a törvényszék. Két vádlottat fölmentettek.

A japán kormány üdvözlő nyilatkozata az új kínai központi kormányhoz

Új fejlődési korszak Kelet-Azsiában. Japán nem ereszi le a kardot

Tokióból jelentik: Az új kínai központi kormány megalakulása alkalmából a japán kormány nyilatkozatot tett közzé. Ebben üdvözlő az új kínai központi kormányt és a mostani időszakot Kína újjászületésének nevezi. A nyilatkozat szerint a japán kormány kiterjeszteni óhajtja jóindulatú együttműködését erre az új kínai kormányra és annak fejlődését elősegíteni kívánja. Japán reméli, hogy a különböző hatalmak is hozzájárulnak majd a keletázsiai béke helyreállításához. Japán azt kéri Kínától, hogy tegye teljessé függetlenségét és szabadságát erkölcsi alapon és Japánnal együttműködve, Keletázsia új rendjének megalapozása felé haladjon, hogy azután közösen részesedjenek az ebből eredő jóléti és gazdasági előnyökben. Az újjászületett Kína most indult el a fejlődés útján. Keletázsiaiban most kezdődik egy új

fejlődési korszak. Addig azonban, míg a kommunistabarát és japánellenes erők nem ébrednek fel biú almaikból, Japán nem ereszi le a kardot és nem enged cberségéből, hanem szilárd elhatározása, hogy kész legyőzni minden esetleges, a jövőben fölmerülő akadályt.

Tokióból jelentik: A sajtó képviselőinek adott nyilatkozatában **Jonai** miniszterelnök kijelentette, hogy Japán kitart amellett a politika mellett, hogy nem keveredik az európai háborúba, de éber figyelemmel kíséri az európai helyzetet. A továbbiakban azt a véleményét hangoztatta, hogy az Egyesült Államokkal fennálló kapcsolatok kiéleződését meg kell akadályozni. Ezidőszert mondotta ezután, — nincs ok arra, hogy a szövetségben a helyzetben nehézségek álljanak elő.

Halálozás. Timişoara-Temesváron 74 éves korában elhunyt Buchmann Márton magánzó. Gyászolja felsége, a Katolikus Női Misszió erzsébetvárosi szervezetének elnöknője.

Egyháztanács-választás. Turda-Terda. Saját tud. A tordai római katolikus egyháztanács nagy érdeklődés mellett tartotta meg évi tisztújító közgyűlését Sipos Sándor esperes-plébános elnöklésével. A közgyűlésnek kiemelkedő mezzanata volt a lejárt mandátumu Egyháztanács megválasztása. Közfelkiáltással újból egyhangulag 15. gondnoknak választotta a közgyűlés id. Kimpel Flórián birtokost, eddig főgondnokot. — Ugyancsak egyhangulag egyházi jogtanácsosnak választották dr. Jakabos Mihály ny. táblabíró-ügyvédet. Ezenkívül megválasztották az Egyháztanács 28 rendes és 10 póttagját.

* **Meghívó.** A március hó 24-re összehívott közgyűlés határozatképtelensége folytán új, rendes évi közgyűlésünket a már meghirdetett tárgysorozattal 1940. április 7-én délelőtt 11 órakor a város háza nagy tanácstermében tartjuk meg és a tárgysorozatban felvett tárgyak felett a megjelentek számára való tekintet nélkül fog határozni. A nagyváradi Hátulajdonosok Szövetsége.

Eltemették az Alexandriai szerelmi dráma áldozatait. Oradea-Nagyvárad. Saját tud. Az Alexandriai utcai kettős szerelmi dráma ügyében az ügyészség befejezte a vizsgálatot. Az ügyészség a törvényszéki orvos véleménye alapján eltekintett a boncolástól és megadta a temetési engedélyt. A vizsgálat befejezésével egyidőben a címzeteknek átadták Fazekas Sándor bucsuleveleit. A két áldozatot szerdán délután temették el.

Turda hírek. Saját tud. Turda tavaszi országos vásárját ezúttal április 5-én és 6-án tartják meg. Első napon lesz az állatvásár, másodikon a kirakó vásár. Az állatfelhajtás nincs korlátozva. — Tordán az új maximális árak a következők: Detailban fehér liszt kilója 11.50 le, félbarna 11, barna 9 le. Fehér kenyér 11, félbarna 10, barna 8.50. Húsárak: I. oszt. marhahús 28, II. oszt. 23, juhús 22, bivalyús 17, olvasztott zsír 54 le. — Több mint négyezer lejt teszen ki az a kár, amit a tordai gyárak és ipartelepek az Aranyos nagyváranyu áradása és kiöntése okozott. — A tordai Kőtermelő Rt. iparvasútjának vonalán Novák Ferenc fékező a gyors mozgásban levő vonatról lezuhant és a vasúti kocsik kerekai közé esett, amelyek testét összezúzták. Sülyos állapotban szállították kórházba. — Tolvaj katona-szökevényt fogott el a tordai rendőrség Suciu Roman személyében, aki Tordán több besurranásos és betöréses lopást követett el.

Feljegyzések

A brassói „Kronstädter Zeitung“ az utóbbi időben kellemesen ható tárgyilagossággal — mondhatnók rokonszenvvel — figyelte és kommentálta a magyar népet érdeklő és érintő eseményeket különösen a belső, népi síkon mozgókat. Erre mindenesetre esetében jóleső érzéssel igyekeztünk rámutatni.

Eppen ezért volt kínos meglepetés most a fenti lap március 20-iki számának indokolatlan és érthetetlen megnevezése, sőt szándékos félreértése. Bennünket senki sem vádolhat elfogultsággal és megnevezéssel, amikor a német nép kérdéseiről és érdekeiről van szó. Azért tartjuk magunkat alkalmasnak és hivatottnak arra, hogy brassói német lapjaink általánosan és alaptalan kirohanásait visszautasítsuk. Ismételjük, csak a szépen megindult megértés és együttérzés érdekében tesszük — de egyébként sem hallgathattuk el.

Véletlenül a magyar miniszterelnök kassai kijelentéseiről van szó. Ez a körülmény sem lényeges, mivel rég napirendre tűzött elvekről és kérdésekről beszélt. Ezeket az elveket és kérdéseket mi, a magunk életére alkalmazva szintén ismerjük, tárgyaljuk és megoldásukra törekszünk.

De hadt álljon itt a kérdéses nyilatkozat kifogásolt kijelentése:

„A tisztviselőknél ismerniük kell a nép nyelvét, mert csak így lehet egyes népességű területeket igazgatni. Ez a gondolat nem jelent erőszakos elnemzetlenítést nyelven és külsőségekben, esetleg jelentheti a lelkek megmagyarosítását az államgondolat számára.“

A „Kronstädter Zeitung“ kijelenti, hogy mindig rámutatott arra, amikor a magyarság „politikai, gazdasági vagy társadalmi terror“ útján akarta kivetkőztetni népiségéből a német kisebbséget. Kijelentjük, hogy a magyar miniszterelnök „elmosta“ a népiség meghatározó korlátait és a vér nemzetség-meghatározó erejét elvetette. Ezzel szemben kifejté véleményét és leszögezi, hogy a vérszerinti származást semmiféle elnyomás, mesterséges nevelési eljárás sem változtathatja meg. Ahol ilyesmi történik, azt mind erőszaknak kell minősíteni, akár szelidebb, akár erősebb formában történjék is az. Azért a K. Z. „elveti“ Teleki Pál meghatározásait és nem ismeri el a német, szlovák és ruthén eredetű magyarokat, akik egy állami gondolatban együttérezhetnek.

Végül következtetésül a K. Z. kijelenti, hogy nem hisz Teleki Pál kijelentéseinek és állítja, hogy a magyarság elnemzetlenítő törekvései ma is kemények és rendszeresek.

Ismételjük, elvekről és vitatott igazságokról van szó. Azért mindjárt az elején kijelentjük, hogy mi is elvetjük a K. Z. „véleményét“ és ezzel szemben állítjuk, hogy a valamelyik nemzetséghöz való tartozást különféle tárgyi feltételek összefoglalásaképpen az egyén szabad, őszinte, következetes elszánása határozza meg. A feltételek között ott van a vér is, de sem egyedül, sem legfontosabb, sem a döntővérvényű feltételnek nem mondható. Egyébként német részről is van már a nemzetségek sokkal finomabb, lelki tartalmakra építő meghatározása is (pld. Grentrup).

A csatlakozás sem mindig döntő. Mert történhetik az fagyöngy, moha módjára is, úgy, hogy a szabadulás egész kor társadalmi mozgalmaira rányomhatja a bélyegét (pld. zsidókérdés).

Az, amit a K. Z. Teleki Pál kijelentésében annyira kifogásol, a lelkek megismerése, elsősorban főigazgatási hivatalnokoknak adott utasítás. Azután nem is irányulhat népcsoport ellen. A lélek megnyerése (nem vásárlása, nem csereberélése) egyéni dolog; nem jelenti a népközösségi kapcsolatok megbontását, csak a becsületes, őszinte állampolgári magatartás biztosítását.

Ennyit elmondhat minden állam politikusa anélkül, hogy kisebbségei érzékenységét, nemzetiségét érzékenyen érintené. Ennyivel minden állampolgár tartozik annak az államnak, amelyben él.

Kár volt tehát végeredményben a minden tekintetben korrekt kijelentésekbe szándékosan félreértett célzásokat belemagyarázni. A K. Z. nem tett ezzel jószolgálatot annak az ügynek, amelyet sokszor sokkal jobban képviselt.

(k. n.)

Legutóbbi Szentírás kiadás

Oszövetség I-III. kötet. Vázonkötés 1080 Lei
 Ujszövetség I-II. kötet. Vázonkötés 360..

„ rövid jegyzetes zsebkötés, 40 „

Egyre növekszik az árvízveszedelem az Aldunán és Torontalban

Timisoara-Temesvár. Saját tud. A Bánságban még ma is sokfelé nagyterjedésű területek állnak víz alatt. Északon, délen, mindenütt. Délen a Duna ért el hihetetlen magas vízállást. Az Alduna vidékéről érkezett jelentések szerint ötven év óta nem állt oly magasban a Duna vize, mint ma. A felsőtorontali helyzetet egy zombolyai jelentés vázolja. Eszerint a község határát kitevő tízezer holdnyi terület egyharmada, vagyis vagy háromezer hold teljesen víz alatt áll. A jelentés szerint húsz év óta nem volt ennyi a víz a zombolyai határban. A belvizek annyira felszaporodtak, hogy minden pincében van víz, néhol a boroshordók vízben állanak s a kútkban annyi a víz, hogy ennek szintjét kézzel lehet elérni.

Tatarozási segélyt kapnak a timisoarai háztulajdonosok, akiknek házáat előntötte az árvíz

Timisoara-Temesvár. Saját tud. Már két-három hete, hogy a Gyárváros néhány szélső utcáját előntötte az ár. Mint ismeretes, a Behela-patak kiöntött vize lepte el ezeket az utcákat, amelyekben a legtöbbhelyt az áradat a

lakásokba is behatolt. Az itteni háztulajdonosokat meglehetősen anyagi károsodás érte. A falak megpedeztek, a házak sok helyen süppedtek és egyéb károkat szenvedtek. A károsult háztulajdonosok — mindmennyi kisember, főleg munkás és alkalmazott, sok esetben városi alkalmazott is, — kérvényt intéztek a városi vezetőséghez és anyagi kártérítést kértek. Felhozták, hogy önhibájukon kívül érte őket károsodás, a felelősség a városi mérnökséget terheli s egyikük sincs abban a helyzetben, hogy a sürgős tatarozásokat elvégeztessék. A legkisebb ház is legalább tízezer lei kárt szenvedett. A károsultak kérelmét *Marta Alexandru dr.*, királyi helytartó is pártolólágy jóváhagyta. A város erre a kártérítések, illetőleg tatarozási segélyek kiutalását már meg is kezdte. Előzőleg szakbizottság járt a helyszínen. Elsősorban a városi alkalmazottakat — a villanytelep és villamosvasut alkalmazottait — segélyezték. Az illetők fejenként kétezer leit, ingyen szénalakat kaptak. A többi háztulajdonos kárát esetéről-esetre állapítják meg s esetenként részesítik őket segélyben, hogy megkezdhessék a tatarozásokat.

SZÍNHÁZ

Csütörtökön este van a bemutató előadása a „Dalol a Volga” című operettnek Oradeán

Nagy igyekezettel és lázas szeretettel készül Szabadkay József vezetése alatt álló Erdély második nagy operettársulata Schreiber—Jenei nagy operettjének, a *Dalol a Volga* ujdonságának mai, csütörtök esti bemutató előadására, amelyet már eddig Erdély több városában nagy siker mellett hoztak színre.

Óriási érdeklődés előzi meg a váradi bemutató előadást is, ami nem is csoda, mert a *Dalol a Volga* briliáns szövege, fülbemászó zenéje, kiállítás és rendezése olyan szenzáció, amely nem mindennapi.

A *Dalol a Volga* operett mai előadásában ünnepélyes keretek között mutatkozik be a társulat. Régi kedves ismerőseit üdvözölheti a közönség, hiszen Ürmössy Magda, Vojticky Elvira, Bárdi Terez, Jenei János, Schreiber Alajos, Hemm Pál már eddig is kedvencei voltak a közönségnek, de mellettük Mátrai Rózsi, Kun Edith, Sándor Ica, Szabadkay Miklós, Végh József, Katona Böske, Németi István, Pternák Tibor, Bánhegyesi és Illy Gyula, valamint Ürmössy Juci, Komáromi Alkila szólótáncosok is kipróbált erőt ennek a nagy operettársulatnak.

A *Dalol a Volga* előadásain fellép még a 7 éves lünneményes Bébi Borosa, aki már nemcsak a legtöbb erdélyi színházak közönségét, hanem a külföldet is meghódította, rendkívüli

Kállay Miklós:
Báthory István
Balanyi György bevezető tanulmányával, térképpel, műmellékletekkel. — Ára füzve 274 Lei, kötve 168 Lei.

Báthory István életének megoldása csak Kállay Miklós vállalkozhatott, ki Jokaira emlékeztető gazdag aradásu fantáziájával hiánytalanul átéli Báthory gazdag és szövevényes életének minden meglepő, új fordulatát. Olyan történelmi film pereg le előttünk, melynek minden jelenete új értékkel és felismeréssel ragdazítja a mai nemzedék életét.

Dante kiadás.

bámulatot keltő tehetségével.

A színház, ismerve a váradi közönség kifinomult ízlését, a váradi előadásokra külön díszleteket festetett Hány Lajos országos híru díszlettervezővel.

A *Dalol a Volga* előadásai csütörtökön, pénteken este 9, szombaton délután 6 és este 9, vasárnap délután 3 és 6 órákor, valamint kedd este 9 órákor lesznek. Az óriási érdeklődésre való tekintettel ajánlatos lesz jegyekről mindenkinek elővételben gondoskodni, mert az előadás napján jó hely nem lesz kapható a pénztárnál.

DÉLUTÁN OLCsó HELYÁRU ELŐADÁSOKBAN SZINRE KERÜLNEK: Szombaton délután 3 órákor Zerkovitz operettje a *Csókos asszony*, míg kedden délután 5 órákor Kálmán Imre nagyoperettje, a *Csárdáskirályné*, a társulat legjobb erőinek felléptével.

VASÁRNAP DÉLELŐTT 11 ÓRÁKOR MATINÉN OLCsó HELYÁRAKKAL Farkas Imre énekes, táncos, zenés diákoperettje, az *Iglói diákok* lesz műsoron, teljesen új betanulásban, a legjobb szereposztásban.

A VENDÉGJÁTÉK MŰSORA:

Április negyedikén, csütörtökön este kezdi meg a Szabadkay-társulat operettegyüttese nagyváradi előadásait a következő műsorról:

Április 4. csütörtök este 9 órákor: **Dalol a Volga.** (Jenei János és Schreiber Alajos nagy operettje.)

Péntek este 9 órákor: **Dalol a Volga.** Szombat délután 3 órákor: **Csókos asszony.** (Operett. Olcsó helyárrakkal.)

Szombat délután 6 órákor: **Dalol a Volga.** Szombat este 9 órákor: **Dalol a Volga.**

Vasárnap délelőtt 11 órákor: **matiné: Iglói diákok.** (Teljesen új betanulással. Olcsó helyárrakkal.)

Vasárnap délután 3 órákor: **Dalol a Volga.** (Rendes helyárrakkal.)

Vasárnap délután 6 órákor: **Dalol a Volga.** (Rendes helyárrakkal.)

Vasárnap este 9 órákor: Román előadás. Hétfőn román előadás.

Kedd délután 5 órákor: **Csárdáskirályné.** (Olcsó helyárrakkal.)

Kedd este 9 órákor: **Dalol a Volga.**

— A fenti előadásokra jegyek elővételben válthatók hétfőtől kezdődőleg a színház baloldali elővételi pénztáránál naponta délelőtt 11—1 ig és délután 4—8-ig.

Milyen feltételek mellett lehet légvédelmi anyagokat és felszereléseket árusító hivatalt létesíteni

— A város MONT irodájának közleménye —

Oradea-Nagyvárad. Saját tud. A belügyminisztérium, valamint a MONT igazgatóságának és a légügyi minisztérium rendelkezéseinek értelmében a város vezetősége közli azokat a feltételeket, amelyeknek teljesítéséhez kötik az egyéni és együttes légvédelemhez szükséges felszerelések, anyagok árusítására létesítendő hivatalokat.

a) Társas vállalkozás esetén a vállalat vezetését olyan egyénre kell bízni, akinek a fölhatalmázása és minden föltétele meg van arra, hogy egyéni céget vezessen.

b) Az egyéni cég vezetéséhez a következő feltételek szükségesek:

A pályázónak katonai szolgálatot teljesített férfinek kell lenni s azonkívül igazolnia kell, hogy a légvédelmi tanfolyamon „jó” osztályzatot kapott.

A vállalatot a törvényszéknél be kell jegyezni. Nem árusíthat csak a légügyi minisztérium által engedélyezett és jóváhagyott tárgyakat és felszereléseket.

Azoknak a helyiségeknek, ahol a gázálcokot fölraktározzák nem szabad az épület legfelső emeletén lenni, nehogy az álcokot magasabb hőmérsékletnek tegyék ki. A raktárhelyiségek ablakait a napfény elől el kell függönyözni. A helyiség nem lehet nedves. Hőmérséklete 4° C-tól 20° C-ig terjedhet s ha a helyiséget kályhával fűtik az elé lelenzöt kell állítani.

Az árusító hivatalnak be kell szerezni különböző készülékeket, amelyekkel a gázálc mértékét, ellenállóképességét, a szűrőt stb. ellenőrzik, hogy mindenkinek megfelelő gázálcot adhasanak.

A légvédelmi felszerelések raktárhelyiségében tűzveszély elleni anyagokat is kell tartani; ebben a raktárban légvédelmi felszerelésen kívül más nem szabad fölraktározni.

Az elárusító hivatalok kötelesek helyiségükben a légügyi minisztérium gázvédelmi igazgatóságának hirdetményeit kifüggeszteni.

Az árusító hivatal létesítésére szükséges engedélyt ugyancsak a fenti igazgatóság adja meg, ha a kérvényező valamennyi feltételt teljesíteni tudja.

A kérvényhez hozzá kell járulni a tartomány légvédelmi (MONT) bizottságának is, amelyik engedélyezés esetén az ellenőrzést gyakorolja.

Az elárusító hivatal egyébként a légügyi minisztérium ellenőrzése alatt áll s alá kell vetnie magát a minisztérium mellett működő gázvédelmi igazgatóság rendelkezéseinek.

A kihágásokat a légvédelmi törvény 63-ik szakaszának értelmében — és az engedély megvonásával büntetik.

A hirdetmény *Chirila* polgármester és a MONT iroda vezetője írta alá.

Az április havi légvédelmi előadások sorrendje Oradeán

Nagyvárad város polgármesteri hivatalának MONT irodája közli hogy április hó folyamán a légvédelmi tanfolyamokat a következő sorrendben tartják meg:

Április 4-én E és F kezdőbetűsök.
Április 5-én G kezdőbetűsök.
Április 6-án H kezdőbetűsök.
Április 8-án I és J kezdőbetűsök.
Április 9-én K kezdőbetűsök.
Április 10-én L kezdőbetűsök.
Április 11-én M kezdőbetűsök.
Április 12-én N kezdőbetűsök.
Április 13-án O kezdőbetűsök.
Április 15-én P kezdőbetűsök.
Április 16-án R kezdőbetűsök.
Április 17-én S kezdőbetűsök.
Április 18-án T és U kezdőbetűsök.
Április 19-én V kezdőbetűsök.
Április 20-án Z kezdőbetűsök.

Az oradeai mozgóképszínházak műsora:

APOLLÓ: ASSZONYOK.

DORIAN: JESSE JAMES, A NÉP BÁLVANJA

A rekvirálásokról szóló rendelettvény

(IV. közlemény.)

V. FEJEZET.

25. szakasz. Háború idején a mezőgazdasági munkálatok biztosítására mentesek lesznek azok szekerek és lovak, amelyeket a földművelésügyi minisztériummal közösen kidolgozott végrehajtási utasítás fel fog majd menteni.

A rekvirálások előkészítő munkálatai.

26. szakasz. A nemzetvédelmi minisztérium abból a célból, hogy pontosan megismerje a rekvirálható javak mennyiségét, esetleges mozgósítás esetén, a hivatalos lapban közölt miniszteri határozattal elrendelheti az összes rekvirálás alá eshető javak összeírását és osztályozását.

27. szakasz. A javak összeírását, valamint a lakások feljegyzését a rendezett tanácsú városokban és járási székhelyeken a következőképpen összeállított bizottságok végzik: a) A törvényhatósági jogú városokban a bizottságot a hadkiegészítő megbízottja, a helyi városi bizottság megbízottja, valamint a lakosság képviselője alkotják. Nagy városokban ugyanabban az időben több bizottság is működik. b) Járási községekben a bizottság összetétele a következő: A község bírája, a mezőgazdasági megbízott, a községi tanácsos a lakosság képviselőjében, helyőrségi parancsnok, mint a katonai hatóságok képviselője és a jegyző, mint a közigazgatási hatóságok képviselője. Ezeknek a bizottságoknak összehívását a belügyminisztérium rendeli el.

28. szakasz. Az összeírás műveletek alatt, az összeírásra kerülő javak bármilyen jogcímen való birtokosai, kötelesek a 27. szakaszban megjelölt bizottságok előtt, az 56—65. szakaszokban foglalt büntetések terhe alatt nyilatkozatot tenni.

29. szakasz. Miniszteri rendeletben megállapítandó időszakokként megejtik az állatok, állati vontatásra szolgáló járművek, szerszámok, mezőgazdasági (inventar agricol) és a kerékpárok felülvizsgálását és osztályozását.

A felülvizsgálást és osztályozást végző bizottságok végzik, amelyekben részt vesznek: a nemzetvédelmi minisztérium megbízottja, a pénzügyminisztérium és a belügyminisztérium kiküldöttei, a mezőgazdasági kamara által kijelölt szakember (inginer agronom), végül egy állatorvos.

30. szakasz. A felülvizsgálást és osztályozást meghatározott központokban végzik, ahova több község összeírandó javait viszik fel. Ezek a központok olyképp jelölendők ki, hogy a megteendő út ne legyen nagyon nagy.

A lakosok legalább 8 nappal korábban értesítendők annak az időpontnak és helynek a megjelöléséről, ahol és amikor az osztályozás véget kell jellezniük.

A községi bírák és jegyzők saját felelősségükre bemutattják az osztályozás alá tartozó javakat.

31. szakasz. A javak felülvizsgálása és osztályozása a nemzetvédelmi minisztérium által évente megállapítandó szabályok szerint végzendő el. A lovak a tüzéség, lovasság, gyalogság, vagy oclzop (colona) számára osztályozandók.

Ezzel egyidejűleg megtörténik a felbecslés is, az évi díjszabás szerint.

32. szakasz. A gépi járművek összeírása, felülvizsgálása és osztályozása ugyanazon időszakban történik, a megyeszékhelyeken, vagy rendőrkész-turákon működő szakbizottságok előtt. A tengeren, a Dunán és a belső folyókon közlekedő teherjárműveket január—február havában fogják összeírni.

A mezőgazdasági felszerelés (inventar agricol) összeírása, felülvizsgálása és osztályozása az illető községekben történik.

A felértékelés a jelen törvény végrehajtási utasítása és az évi díjszabás alapján eszközölendő.

33. szakasz. A felülvizsgálás és osztályozás eredménye alapján, a területi katonai parancsnokságok, figyelembe véve egységeik szükségleteit, megejtik a számszerű felosztást, figyelembe véve azt a szempontot, hogy egy és ugyanazon egység ugyanabból a községből szerezhesse be szükségleteit és csak szükség esetén forduljon más községekhez.

Minden egység számára 15—20 százalékos tartalék osztandó ki.

Az összeírt javak névszerű felosztását a köz-

ségi, vagy rendőri hatóságok végzik el a helyszínen, az illető egységhez tartozó magasrangú tiszttel egyetértésben.

Általában véve a rekvirálás végett összeírt javak ahhoz a katonai egységhez osztandók be, ahol az illető javak tulajdonosa mozgósítás esetén szolgálatot teljesít.

A felosztás megejtése után katonai egységek

külön nyilvántartásba vezetik az összeírt lovakat, az állatok mellő patáin és a sörényük alatt megjelölik az állatokat az illető katonai egység kezdő betűvel és a bejegyzés számával. Hasonlóképpen nyilvántartásba vezetik be a szekereket és szerszámokat is.

Az illetékes katonai hatóságok az emberek behívási parancsaihoz hasonló módon rekvirálási rendeleteket adnak ki a lakosoknak.

Az elrekvirált tárgyak helyzetében beállott változásokat a polgármesteri hivatalok és rendőrségek azonnal közlik az illetékes katonai hatóságokkal. A katonai egységek évente 2—3-szor felülvizsgálják az elrekvirált tárgyak helyzetét, minden egyes községben.

(Folytatjuk.)

Halálos ítéletet kért az ügyész a bulsi rablógyilkosság három tettesére

A vádbeszéd hatása alatt megtört és könnyezni kezdett az elvetemült gyilkos

Oradea-Nagyvárad. Saját tud.

A múlt év októberében a biharmegyei Buls községben Poputa Onut 76 éves jómódu földműves és szolgálója rablógyilkosság áldozata lett. A csendőrség gyorsan kézrekerítette a tettest, aki büntetésével kedden ült a vádlottak padján a nagyváradi tábla büntető szekciójának ítélőtáncsa előtt. Első ízben került itt olyan bűnügy tárgyalásra, amelyben a vádirat az új büntető törvénykönyv értelmében halálos ítéletet indítványoz.

„Na ügyvéd úr, ha csak főbelövére ítélnék, akkor kifizetem az ügyvédi díjat!”

A vádlottak mind falusiak. Legszélen ül Pridon Mihai 30 éves földműves. Ha a rablás terve nem is ő benne fogant meg először, ő volt a büntetéselőkészítője. Igazi falusi szélhámos típus. Már kétszer elítélte a törvényszék csalás miatt s nem kevesebb, mint tizennégy feljelentés van ellene hasonló ügyben. Ösztövére, rossz gu nyájú, sunyi tekintetű ember: félénk, határozatlan, kertelő. De lovagias. A feleségét, Floreat, aki feltűnő szépségű menyecske és aki vele együtt ül a vádlottak padján, minden áron ki akarja rántani a bajból.

Mellette ül a főbűnös: Farcuța Teodor. Huszonhat éves legény. Ő a gyilkos. Középtermű, jól öltözött, eleven mozgású, gyorsbeszédű ember. A homloka alacsony, a haja elől ritkulóban. De a tekintete élénk és világos. Arca derűs. Remek kedélyét a vádlottak padján is megőrizte. A vádirat felolvasása után elrendelt rövid szünetben nevetgélve beszélgetett ügyvédjével és tréfásan mondta neki:

— Na, ügyvéd ur, ha csak főbelövére ítélnék és nem felakasztásra, akkor kifizetem a tiszteletdíjat. Másként azonban adós maradok.

Az újságírókat pedig megkérte:

— Majd küldjenek nekem is egy lapot; hadd olvassam.

Vele összeláncolta ül Horga Andrei volt remeti erdőkerülő, aki közvetlen segédje volt a tett elkövetésében. Zöld ruha, térdnadrág van rajta, gypaju harisnyával. Ő már komolyabban veszi az ügyet és egész idő alatt szófalanul mered maga elé.

Az ötödik vádlott Poput Florea 42 éves asszony. Ő benne érlelődött meg a gondolat, hogy az öreg Poputa Onut pénzt meg kellene szerezni. Sovány, magastermetű asszony. Összerokadvá ül és tekintetében rémület tükröződik.

Cinikus és minden részleteiben őszinte vallomást tesznek a vádlottak

A vádirat felolvasása után Constantinescu Constantin elnök kérdéseire Pridon Mihai a következőket beszéli el:

— Tudtam Poputa Onutól, hogy sok pénze van. Poput Floreatól hallottam ezt, s ő mondta nekem, hogy el kellene venni az öreg pénzt. Eleinte nem hallgattam rá, de ő hét ízben is unszolt, s végre elhatároztam magam. És társakat kerestem a tett elkövetéséhez, anélkül azonban, hogy gyilkosságra gondoltam volna. Nagyváradon fogat huzattam a betegségyelőző rendelőjében s ott találkoztam Farcuța Teodorral, akinek elmondtam a tervemet. Régióta ismerem őt, még a váradi börtönből, ahol mind a ketten el voltunk zárva. Farcuța elfogadta ajánlatomat, és én meghívtam őt: jöjjön el hozzám Bulsba. El is jött októberben, már nem emlékszem melyik napon. És elhatároztuk, hogy még aznap este elme-gyünk Poputa Onuthoz és elvesszük a pénzt. Felfegyverkeztünk: én vasvillát vettem a kezembe, ő pedig fejszét fogott. Nyolc óra lehetett, amikor elindultunk. A házhoz érve beléttük, hogy nem lehet semmit se csinálni, mert az öreg Poputa háza kukoricahántókkal volt tele. Visszatértünk tehát. Otthon Farcuța azt mondta nekem: „Szükség volna még egy emberre”. Erre én Horga Andreit ajánlottam, aki erdőkerülő volt és bátor ember. Másnap reggel az iparvonaton el is utaztam érte Remetre. Délután együtt tértünk vissza Bulsba. Akkor már otthon volt a feleségem is, de ő nem tudott semmiről semmit. S este nyolc óra tájban én ugyanazzal a vasvillával és Farcuța ugyanazzal a fejszével, mint előző nap, ismét elindultunk az öreg Poputa Onut házához. Én mutattam meg a többinek, hogy hol lakik. De ahogy közeledtünk a házhoz, én elvesztettem a bátorságom és pár száz lépésnyire álltam felőlt állani. Farcuța és Horga tovább mentek és beléptek a házba. Hogy ott mi történt, azt nem

tudom. Fél óra múlva tértek vissza. „Elhoztuk a pénzt”, — mondták. De arról nem szóltak, hogy gyilkosság történt. Hármasban hazamentünk és elosztottuk a pénzt. Több mint négyezer lejt jutott egyre. A feleségem külön kapott ötszáz lejt és az én indítványomra 1000 lejt felretettünk Poput Florea számára is. Ezt a pénzt aztán én adtam át neki. Ő megköszönte. A gyilkosságot csak másnap tudtam meg, mikor a csendőrök elkezdtek a nyomozást. Engem ez meglepett, mert előzőleg nem állapodtunk meg abban, hogy meg kell ölni az öreget, ha ellenszegül... Farcuța még azon éjjel eltávozott tőlem. Horgával együtt. A fejszét nálam hagyta s már másnap én fát vágtam vele, nem vettem észre rajta vért... Hogy a feleségem miért fogadta el a neki adott 500 lejt, arra nem tudok magyarázatot adni. Ő nem tudott semmiről...

Farcuța Teodor, a gyilkos, bátran és teljes nyíltsággal vall:

— Elfogadtam Pridon ajánlatát, mert nekem azt mondta, hogy az öregnek 300 ezer lejt van... Arra a megjegyzésemre, hogy pusztá kézzel nem mehetünk, Pridon fejszét adott nekem...

És másnap este:

— Miután ittunk Pridon házában egy kis pálinkát, elkészítettük a tervet. Elindulás előtt így osztottuk fel a szerepeket: Én Horga Andreivel megyek, Pridon pedig őrt áll odakint. Ugy is történt. Belépünk a házba. „Jó estét” — mondtam Poputa Onutnak, aki feleségével együtt az asztalnál ült és vacsorázott, míg a szolgáló valamivel odébb foglalatzkodott. Akkor megkérdeztem az öreget: hol az unokája, mert a csendőrök azt üzenik, hogy jelentkezzék az ezrednél. Poputa erre felállt, talán azért, hogy megmutassa, hol van az unokája háza. Ekkor így szóltam: „Nem érdekel: a pénzedért jöttem”.

Az öreg most egy lépést tett felém, az evő-

késsel a kezében. S minthogy féltem, hogy meg akar támadni, fejbévágtam a fejsze fokával. Egy hang nélkül leesett a földre. A felesége erre ki akart rohanni a házból, de Horga, aki az ajtóban állt, nyakon ragadta és visszapenderítette. Én ekkor az asszonyt is fejbévágtam a fejsze fokával. Ő is összerogyott. Azzal a szolgálóhoz fordultam: „Hol a pénz?” — „Már nincs ideháza”. — „Megöllek, ha nem adod elő”. Minthogy a leány továbbra is vonakodott, három fejszecsapást mértem reá. Hangtalanul esett össze ő is. Akkor az öreg fölé hajoltam és az egyik zsebemben egy pénztárcában megtaláltam a pénzt. Magamhoz vettem és Horgával együtt eltávoztam a házból.

A vallomás mindvégig cinikusán őszinte. Hardt szavakkal ad a vádlott felvilágosítást a legapróbb részletekre is. Semmit sem takargat, szinte öröme telik a nyíltságban, nem mintha ezzel lelkiismeretén könnyitene, hanem mert őt is érdekli ez az egész dolog, s annál eszesebb, sem hogy a ténykörülmenyek elferdítésének értelmét látná, mikor anyai bizonyíték szól ellene.

De midőn a tanácselnök az előre megfontolás tényálladéka vonatkozólag akarja valómásra bírni őt, — akkor hirtelen megakad elő-

„Meg se tudtam mozdulni. Kővé dermedtem”

Délután került a sor Horga Andrei volt remeti erdőkerülő kihallgatására. Kevés újat mond. Csak azzal módosítja az előbbieket előadását, hogy ő nem volt bent a szobában a gyilkosságok elkövetésekor, hanem kint, a pitvarban állt, egy darabig Pridonnal együtt, aki azonban később észrevétlenül elosont onnan. Csak áll, mondja, mozdulatlanul és a nyitott ajtón át nézte az eseményeket.

— És, — kérdezi a tanácselnök — mikor látta, hogy Farcuța agyonütötte az öreget, miért nem vetted közbe magad? Miért nem ragadtad meg a kezét? Hiszen erős ember vagy, erdőkerülő, aki fatolvajokkal és vadászokkal bánik el. Megmenthetted volna legalább az öregasszonyt és a szolgálót. S elhelyett hidegvérrel nézted végig az egész mézszárlást.

Horga Andrei volt erdőkerülő hosszas gondolkodás után így felel:

— Meg se tudtam mozdulni. Kővé dermedtem a borzalomtól.

Tagadja azt is, hogy a menekülő öregasszonyt ő ragadta volna nyakon. Ez Pridon volt, aki akkor még mellette állt. De erre Pridon felugrik a vádlottak padjáról és indulatosan kiáltja: „Nem igaz, én nyolcszáz lépésre álltam a háztól”. A hallgatóság padsoraiban valaki felnyög: az áldozat felesége az, földbarna, ezer ráncal barázdázott arcú öregasszony, aki csodával határos módon felépült a fejszecsapás okozta sérülésből s most itt ül a teremben fia és unokája között. Kiáltani akar: „Hazugásg”. De lecsendesíti k.

Az elnök újabb részletek iránt érdeklődik, ismét az előre megfontolás tényálladéka körül. De ennél a pontnál Horga is körütekint. Hangoztatja, hogy nála semmiféle fegyver se volt, csak egy kézilámpa. És igyekezik Farcuțára kenni azokat a körülményeket, amelyek az előre megfontolás szempontjából fontosak lehetnek. De Farcuța itt feszülten figyel a vádlottak padján s a reá kedvezőtlen kijelentéseknél felpattan, kezén csörög a lánc, magával rántja hozzá bilincseit büntársát és nekipurult kiáltja: „Nem ugy volt, elnök ur”.

Még a pénz elosztására vonatkozólag tesz fel az elnök kérdéseket.

A vádlott részletezi:

— Tizenhatezer kétszáz lejt vettem ki Farcuța az öreg Poputa Onut zsebéből. Nekem ötezerkétszáz lejt jutott.

— És hogy tudtál részt venni az osztozkodásban, ha te semmit se csináltál?

— Nem tudom. Megbolondultam. Ha Farcuța nem lett volna hajlandó az osztozásra, kényszerítették volna, hogy adjon pénzt.

Poput Florea a következő vádlott, akinél tulajdon keresztfia, Pridon Mihai, az egész gonosz tette megszervezője állítja, hogy ő volt az eredeti felbujtó. Ő adta a tanácsot az öreg gazda kifosztására, s ezért kapott is ezer lejt jutalmul. Szembesítik őket. Izzalmas pillanatok. Pridon ismétellen állítja, hogy igen, ugy volt. Mire a szikár, bőbeszédű asszony furiaként fordul feléje.

— Szégyeld magad. Én tartottalak keresztvív alá és most mégis be akarsz mártani Gyalázatos, család, gazember. Aki mindenkit becsapál. Urakat, parasztokat, rokonokat, ellenségeket egyformán. A legnagyobb kolozsvári ügyvédet, Giurgiu Jánost is becsapadt. Alálavó hazug vagy, szégyeld magad.

Egyszóval alaposan jeszedi róla aa keresztvívzet... Az elnök rendretasítja a magából kikelve szitkozódó asszonyt, aki csak a mögötte álló ör közhelzésére hallgat el.

Három halálos ítélet kiszabását kéri a főügyész Szombaton délelben hirdetnek ítéletet

Rövid szünet után az ítélettanács nyomott, füllett léghőben vonult be ismét és Fintescu fő ügyész elmondta vádbeszédét. Megrázó szavakkal ismertette a tényállást s előadását megindultan

adásának gyors folyása. Összekavarja a mondatokat, zavarosakká válnak a szavai és csak nagy óvatossággal ismer be újabb körülményeket. Tudja, hogy gyilkosság előre megfontolásáért halál dukál.

— Akkor miért vitted magaddal a fejszét, — kérdezi az elnök, — ha nem számítottál arra, hogy ölni fogsz?

A vádlott tekintete a fejszére esik, amely ott fekszik a jegyző asztalán s rövid gondolkodás után így felel:

— Csak azért, hogy rájesszek az öregre vele. Az életéért még küzd Farcuța Teodor, az mégis kedves neki, bár a halál gondolata se ejti túlságosan kétségbe. A vallomása után eirendelt szünetben, az előadás hevéből kipirultan, de már nyugodt mosollyal, a jól végzett védekező munka elégtételével ült vissza a vádlottak padjára, ahol rögtön ismét hozzáláncolták az előbb kihallgatott vádlotthoz, Pridonhoz. S akkor egy újságíró így szólott hozzá:

— Látom, mindenre el van tőkélve.

Mire Farcuța nevetve vont vállat.

— Mit csináljak? Ha egyszer meglettem, amit tettem.

Pridon feleségét, a szépséges Floarea-t hallgatják ki utoljára. Sápadtan, megszeppenve, nagy fekete szemében határtalan rémülettel áll bírái előtt. Mindent tagad. Semmiről se tudott. Nem kapott pénzt. Igaz, hogy a csendőrök találék a parnái között 500 lejt, de erről a pénzről csak azért vallotta, hogy az osztozásnál kapta, mert a csendőrök megbíálták a haját.

Jegyzőkönyvbe veszik vallomását és a vádlottak kihallgatása végetér.

— A tanuk kihallgatása szerdán nyolc órakor kezdődik — jelenti ki az elnök

Felfüggeszti a tárgyalást s az örök elvezetik a vádlottakat.

Elutasította a bíróság a fővádlott elmebeli állapotának megvizsgálását

A szerdai tárgyalás reggel kilenc órakor kezdődött. Tizenegy tanut hallgattak ki, akik azonban lényeges adatokkal nem gazdagították a bizonyítékok rendelkezésre álló anyagát. Az áldozat feleségét csak mint informátort hallgatták ki. Támolygó léptekkel, egyik fia karján lépett a bírói emelvény elé s oit zokogni kezdett.

Mikor ki akartam menekülni a házból — mondotta aztán — kettlen állottam utamat. Megragadtak, elgáncsoltak és bezuhantam a szobába. Ez is ott volt — mutatott ujjal Pridonra.

— Nem igaz, ugrott fel helyéről az. — Én nem voltam ott.

Az öregasszony erre szörnyű, kétségbeesett átkozódással fordult a vádlott felé. A bíróság hagyta, hogy lecsillapodjék s aztán megkérdezte az elnök: mennyi kártérítést kíván?

— Kétszázhuszezer lejt — felelte az áldozat felesége.

A gyilkos ügyvédje erre a következő bejelentést tette:

— Az egész tárgyalás alatt figyeltem védenemet, Farcuța Teodort. És megdöbbenéssel látam, hogy folyton vigyorgott. Nézetem szerint lehetetlen, hogy normális legyen. Hiszen rendkívül súlyos büncselekmény terhe alatt áll bírái előtt, s ilyenkor a legvetemlőbb gonosztevő is magábanzáll. És ő a megrendülésnek, a komolyságnak legcsekélyebb jelét se mutatta. Kérem törvényes közorvosai vizsgálat elrendelését annak a megállapítására, hogy beszámítható-e. Illetve milyen mértékbe beszámítható.

Fintescu főügyész válaszában kijelentette, hogy nincs a védővel egy véleményen. Ellenkezőleg: nagyon is értelmesnek találja Farcuța Teodort különös, cinikus modora van ugyan de ebből nem lehet még részleges beszámíthatatlanságra se következtetni.

— No, fiu, — kérdezte az elnök a vádlottat, — mit szólna ehhez? Az ügyvéded azt mondja, hogy bolond vagy.

A gyilkos most alkomyodott.

— Én nem vettem észre eddig. De lehet, hogy az ügyvéd urnak igaz van. Gyerekkoromban agyhártyagyulladásom volt.

A bíróság határozathozatalra vonult vissza s kisértatva Constantinescu elnök kihirdette a döntést:

— A bíróság visszautasítja a védelem javaslatát, Farcuța Teodor a tárgyalás folyamán nagyon is értelmesnek mutatkozott. Úgyesen iparkodott védeni magát, ott, ahol ez lehetségesnek tűnt fel. Olyan embernek láttuk, aki tettének tudatában bátran lép bírái elé és hidegvérrel várja az ítéletet.

hallgatták a vádlottat. Maga az örökké mosolygó Farcuța Teodor is megtörtén, könnyezve ült helyén, mikor az ügyész ecsetelte a vadállati tettet, amelyet ő azon a végzetes októberi estér el-

* A gyomor és a bél megbetegedéseiről, különösen, ha azok makacs székrekedéssel és az emésztőcsatornában végbemenő nagyfokú erjedéssel és bomlási folyamatokkal vannak egybekötve, akkor reggel felkeléskor egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet kitűnő hatással itatunk. Kérdezze meg orvosát.

követett.

A vádbeszéd kétféle rablógylkosságot és ezenkívül — a harmadik áldozatra nézve — rablógylkosságot szándékát állapította meg Farcuța Teodor, Pridon Mihai és Horga Andrei terhére, míg a két asszonyt, Poput Floarea-t és Pridonét felbujtásban mondotta bűnösnek. És tekintettel arra, hogy az előre megfontolás kétségtelennek látszik, a gyilkosra és közvetlen büntársaira az alkotmány 15-ik szakasza s az arra vonatkozó minisztertanácsi jegyzőkönyvek, valamint az idevágó törvényszakaszok értelmében halálbüntetést kért.

Midőn a főügyész kimondotta a „halál” szót, a három férfivádlott megremegett. Farcuța Teodor arca eltorzult, s ebben a szörnyű finterban kegyetlen vigyor és sirással küzködés kifejezése vegyült.

— Ha pedig — folytatta a főügyész — az ítékezésben számalomnak és kegyelemnek is kell érvényesülnie, akkor a két asszonyra nézve kérem annak figyelembevételét, hogy felbujtó cselekményüket talán nem követték el azzal a szándékkal, hogy ezt a mézszárlást előidézék.

Ezután az öt vádlott ügyvédjei mondták el védbeszédeiket.

A rövid védbeszédek elhangzása után az elnök berekesztette a tárgyalást és az ítélethirdetést szombat déli 12 órára halasztotta.

Apechidetések

Adós-vétel

szavanként 3 lei

Nagyon

magas arat fizetek briliáns tárgyakért. — Herbat ékszerárúház, — Oradea-Nagyvárad, Boulevard Regele Ferdinand 3. szám.

Eladó

háromszoba, előszoba, parkettás, összkomfortos, modern, adómentes magánház Bulv. Regele Ferdinand mellett 460 m²-es parkírozott udvarral 650.000 leiert. — 2 katasztrális hold szőlő a város egyik utcájában, 3 szobás, fürdőszobás, eszlingeni redőnyös, télen is lakható, szép urilakkással 470.000 leiert eladó. Városi villany. — Háromszobás, előkertes, fürdőszobás, modern, új magánház Városligetben 450.000 leiert eladó. Kortsmáros László ingatlanirodája, Oradea-Nagyvárad, Telefon 20-85.

Moldova-utcan

(Oradea-Nagyváradon) 3 szobás, fürdőszobás lakás, 2 hold szőlő, 300 gyümölcsfával, istálló, dísznőhizlalda, stb. eladó. Telefon 25-63.

Alig használt

diófa ebédő eladó. — Oradea-Nagyvárad, Str. Prof. D. Pompeiu 81.

PUHA OLMÓT állandóan vesz a Szent László-nyomda r. t.

Szolgáltatós gyógyszerárak Oradean:

„Szent Antal” Bv. Reg. Ferdinand, Tel. 13-55.
„Kigyó”, Piata Regina Maria, Tel. 29-63.
„Csillag”, Str. N. Iorga 1, Telefon 25-51.
„Aranykereszt”, Piata Unirii (Zsigmondovits Baria), Telefon 28-52.
„Diana” Str. Astra No. 18, Telefon 32-57.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Oradea-Nagyvárad, II. Károly király-ut 5. szám

CENZURAT

Lakás

szavanként 3 lei

2 szobás lakás

mellékhelyiségekkel kiadó azonnalra. Ugyanott 2-3 telek parcella eladó. Oradea-Nagyvárad, Str. I. Ciordas 38. szám.

Különbejárato

butorozott szoba azonnal kiadó. Érdeklődni Oradea-Nagyvárad, General Poetas-utca 21. (A Székesegyház háta mögött.)

Kiadó

május 1-re egyszobás, konyha, mellékhelyiségekkel, szép szuterin lakás. Oradea-Nagyvárad, Str. Ciorgariu 49-a.

Magánházban,

ahol kert, gyümölcsös van, 3 szobás lakás május 1-re kiadó. Oradea-Nagyvárad, Str. Vlahtuta 49.

Különféle

szavanként 3 lei

Bérbevennék

kisb szőlőt város közepében, Sztankovits, Oradea-Nagyvárad, Str. Alexandri 25.

Allást nyec

szavanként 2 lei

Intézetbe takarítónó azonnalra felvétetik. — Oradea-Nagyvárad, Str. Alexandri 31.